

Interprovinciaal Overdrachtsdossier

2023

Ontvangt u liever een gedrukte versie van het
overdrachtdossier?

Mail dan naar: communicatie@ipo.nl

Een nieuwe Periode

Als het stof van verkiezingen is neergedwarreld, stropen we de mouwen op om aan de slag te gaan. We doen dat allemaal in onze eigen provincies. Allemaal dienen we het maatschappelijk belang op een manier die ons het beste past. Dat daar ruimte voor is, is de kracht van onze democratie. Ik ben daar trots op en ben blij dat ik daar deel van uitmaak.

Maar niet alleen in onze eigen provincies gaan we aan de slag. We doen dat ook via het samenwerkingsverband van het Interprovinciaal Overleg (IPO). Daarin bundelen we onze krachten om voor alle provincies een goede uitgangspositie te creëren. Of het nou om het netwerk, de kennis of onze public affairs gaat; het adagium 'samen staan we sterk' gaat dan gelden.

Nu wellicht nog meer dan ooit. De enorme opgave waar Nederland voor staat en waar we in de provincies mee aan de slag gaan,

vraagt veel van onze tijd, inzet en energie. Als we daarin wat kunnen winnen door het gezamenlijk te doen, geeft dat een enorme kans. Want, we doen het voor de inwoners van Nederland.

Dit document is het overdrachtdossier 2023 van het Interprovinciaal Overleg. Het bevat een korte samenvatting per onderwerp waarop de twaalf provincies samenwerken. Zo proberen we u een vliegende start in uw rol te geven.

Want hoe mooi is het om bij te kunnen dragen aan een krachtig en groen Nederland! Als IPO voorzitter wens ik dat u een succesvolle bijdrage kunt leveren aan deze bijzondere taak in deze bijzondere tijd. Van harte welkom bij het IPO.

Jaap Smit
Voorzitter
Interprovinciaal Overleg

De drie pijlers van onze vereniging

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing tot lid van Provinciale Staten of uw benoeming tot lid van Gedeputeerde Staten! De provincies gaan komende jaren over urgentethema's, zoals klimaat en energie, wonen en bereikbaarheid, en natuur en stikstof. U moet de komende vier jaar namens de inwoners van uw provincie beslissingen nemen over onder meer deze belangrijke onderwerpen.

De twaalf provincies werken met elkaar samen binnen hun vereniging, het Interprovinciaal Overleg (IPO). Deze bundel met beknopte beschrijvingen van thema's en opgaven waarvoor de provincies aan de lat staan is een product van het IPO speciaal voor alle Statenleden en Gedeputeerden. Zeker als u net aan het ambt van provinciaal volksvertegenwoordiger of bestuurder begint, biedt deze bundel een mooi overzicht van de onderwerpen waar provincies over gaan en waar u binnenkort binnen maar zeker ook buiten het provinciehuis ongetwijfeld over komt te spreken. We hebben bij de beleidsdossiers ook de namen gezet van de mensen die binnen het IPO aan deze onderwerpen werken. Stuur gerust een mail naar hen als het IPO u bij uw werk kan helpen.

De provincies werken via het IPO op verschillende terreinen samen. In de eerste plaats delen de provincies met elkaar kennis en ervaringen. Via ambtelijke en bestuurlijke commissies ontmoeten ambtenaren en gedeputeerden van

de twaalf provincies elkaar om over thema's als klimaat, energie, natuur en stikstof te spreken. Die kennisdeling en -vermeerdering vindt ook plaats via IPO-BIJ12. Dat is de afdeling binnen de vereniging waar bijvoorbeeld veel data over de stand van flora en fauna in de twaalf provincies worden verzameld, gedeeld en geanalyseerd.

De tweede pijler van de samenwerking binnen de IPO-vereniging is de gezamenlijke uitvoering van wettelijke regelingen. IPO-BIJ12 voert bijvoorbeeld voor de twaalf leden de regeling uit om de schade die dieren kunnen aanbrengen te vergoeden. Hetzelfde doet IPO-BIJ12 voor de schade die de lozing van drugsafval kan veroorzaken. Door samen te werken bij de uitvoering van wettelijke regelingen kan kennis worden gebundeld en kunnen kosten worden bespaard.

De derde pijler van de samenwerking is de interbestuurlijke dialoog met andere overheden. Het IPO trekt veel samen op met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW), vooral in het contact met de rijksoverheid. Daarbij willen we bereiken dat het kabinet bij het maken van beleid dat de provincies raakt rekening houdt met de kennis en ervaring die ruim bij provincies aanwezig is. De provincies hebben naar het kabinet aangegeven de regie te willen nemen bij belangrijke vraagstukken hoe we met de schaarse ruimte willen omgaan. Maar provincies kunnen alleen

hun rol pakken als zij daarvoor voldoende ruimte, bevoegdheden en geld voor krijgen. Het IPO vraagt daar in het gesprek met ministeries en het kabinet voortdurend aandacht voor. Daarnaast volgen we via het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel Europese ontwikkelingen die het werk van provincies kunnen raken op de voet.

Juist omdat er zulke belangrijke en grote opgaven op de agenda van de provincies staan, doet uw werker als Statenlid of Gedeputeerde ertoe. Vanuit

het IPO proberen we u bij dat belangrijke werk zo goed mogelijk te helpen en ondersteunen. Ik wens u veel plezier en succes als provinciaal volksvertegenwoordiger of bestuurder. Laat het weten als het IPO als uw vereniging u bij uw werk kan helpen.

Rien Fraanje
Algemeen Directeur
Interprovinciaal Overleg

Inhoudsopgave

Een nieuwe periode	3
De drie pijlers van onze vereniging	4
Inhoudsopgave	6
Over de vereniging	8
Transities in de Fysieke leefomgeving	10
Lobby & Belangenberhartiging	11
Kennisdeling	13
Gremia	14
Kernpunten Per dossier	16
Cultuur	16
Dossier: Bibliotheken	17
Dossier: Cultuureducatie - participatie	18
Dossier: Cultuureducatie - participatie	19
Interbestuurlijke & financiële verhoudingen	27
Dossier: Traject gericht op een nieuwe financieringssysteem van provincies en gemeenten vanaf 2026	27
Dossier: Belastinggebied	29
Dossier: Traject nieuw verdeelmodel provinciefonds	31
Dossier: Actieagenda Sterk Bestuur	32
Klimaat & energie	34
Dossier: Regionale Energie Strategie (RES)	35
Dossier : Industrie en bedrijventerreinen	36
Dossier: Warmtetransitie	36
Dossier: Energie infrastructuur	37
Landelijk gebied	39
Dossier: Landbouw	39
Dossier: Natuurbeleid/Natura 2000	40
Dossier: Natura 2000	41
Dossier: Faunabeleid	42
Mobiliteit	44
Dossier: Duurzame Mobiliteit	44
Dossier: Openbaar vervoer en fiscale maatregelen	45
Dossier: Verkeersveiligheid	47
Dossier: Fiets	47
Dossier: Logistiek en goederenvervoer	48

Milieu, Toezicht en Handhaving	50
Regionale Economie	55
Dossier: Ruimtelijke Economie	55
Dossier: Digitale Economie	56
Dossier: Circulaire Economie	56
Dossier: Innovatiebeleid	57
Dossier: Dienstverlening	58
Ruimtelijke Ontwikkeling, Water en Bodem & Wonen	59
Dossier: Wonen	59
Dossier: Water	60
Dossier: Ruimtelijke ontwikkeling	61
Dossier: Omgevingswet	62
Stikstof	64
IPSN	64
Dossier: Uitvoeringsbeleid VTH en ondersteunend instrumentarium	64
Dossier: Beleidsontwikkeling gebiedsgerichte aanpak	66
Dossier: Strategie en visie landelijk gebied	67
Dossier: IPSN Algemeen	68
Werkgeverszaken	69
Dossier: Collectieve arbeidsovereenkomst (cao)	69
Dossier: Ontwikkelen en borgen goed provinciaal en publiek werkgeverschap	70
Dossier: Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	72
Collega's van het IPO-bureau	74

Over de vereniging

Het Interprovinciaal Overleg | Den Haag

Het Interprovinciaal Overleg behartigt de gezamenlijke belangen van de twaalf gezamenlijke provincies in 'Den Haag' en 'Brussel'. Enerzijds door een informerende en richtinggevende rol te spelen bij de (formele) voorbereiding van beleid dat voor de provincies van belang is. Anderzijds door kennisdeling met en informatievoorziening aan de provinciale partners en 'stakeholders'. Het IPO beschikt hiertoe over een uitgebreid netwerk en onderhoudt contact met onder andere het kabinet, het parlement, de ministeries, de Europese Unie en maatschappelijke organisaties op de terreinen waar de provincies actief zijn.

Het IPO biedt tevens een platform aan de provincies voor het stimuleren van innovatie en de uitwisseling van kennis. Op deze wijze kunnen provincies 'best practices' uitwisselen en vernieuwingen in het provinciaal beleid entameren. Doel daarbij is een bijdrage leveren aan de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van het openbaar bestuur.

BIJ12 | Utrecht

BIJ12 is onderdeel van het IPO. BIJ12 voert structurele werkzaamheden uit voor de ondersteuning van de provincies bij de uitvoering van gemeenschappelijke opgaven, voornamelijk in het domein van de transitie natuur en stikstof. In mandaat van de 12 provincies voert BIJ12 twee

wettelijke regelingen uit: de afhandeling van de faunaschades en de subsidieregeling opruiming drugsafval. BIJ12 verbindt de provincies met expertise en ondersteunt provinciale commissies, zoals de Adviescommissie Schade Grondwater (ACSG) en Stichting Certificering.

Als onderdeel van de taken van BIJ12 verwerkt BIJ12 gegevens tot betrouwbare informatie op basis waarvan provincies besluiten kunnen nemen. Dit draagt bij aan de versterking van de informatiepositie van provincies. De kracht van BIJ12 ligt in de versterking van de provincies op de gemeenschappelijke opgaven: uitvoering van regelingen, ondersteunen van de provincies met kennis, uniformering en standaardisering van gegevens en informatie.

BIJ12 is georganiseerd in vier inhoudelijke units: Expertiseteam Stikstof en Natura 2000, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunazaken en ACSG en Gemeenschappelijke Beheer Organisatie. Deze worden ondersteund door Bedrijfsvoering. BIJ12 is gevestigd in Utrecht.

Aan alle opdrachten en taken die BIJ12 uitvoert, liggen wettelijke taken of (inter)bestuurlijke afspraken ten grondslag. De werkzaamheden van BIJ12 zijn structureel van aard en hebben financiële en kwalitatieve meerwaarde voor de provincies.

Voor meer informatie: klik op deze [link](#).

Het Huis van de Nederlandse Provincies | Brussel

Het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) is een internationale vereniging onder Belgisch recht met dertien leden: de twaalf provincies en het IPO. Het HNP treedt proactief op als gezamenlijke vooruitgeschoven post van de provincies en het IPO en behartigt de provinciale belangen op het Brusselse EU-speelveld.

In 2022 en 2023 heeft het HNP de volgende onderwerpen als gezamenlijke dossiers:

- » Klimaat & energie
- » Digitalisering
- » Agrofood
- » Regionale Economie
- » Duurzame en gezonde leefomgeving
- » Circulaire economie
- » Mobiliteit

Daarnaast werken provincies in wisselende coalities samen aan dossiers die voor specifieke regio's relevant zijn (denk aan kustregio's of grensregio's).

De inzet van de twaalf provincies is gebaseerd op de eigen provinciale opgaven, Europastrategieën én op de Europese actualiteit zoals onder andere beschreven in de jaarlijkse werkprogramma's van de Europese Commissie. De inzet wordt afgestemd met de IPO meerjaren-agenda.

De bestuurlijke agenda's van de twaalf provincies en het IPO én de actuele Europese beleidsontwikkelingen zijn daarmee leidend voor de keuze van de dossiers waar de provincies gezamenlijk op inzetten.

Door samen op te trekken in Brussel leveren de provincies synergie op de volgende terreinen: belangenbehartiging, signalering, informatievoorzieningenadvisering. Het HNP biedt de gelegenheid tot kennisdeling en profilering. Het HNP-kantoor is een multifunctionele werkomgeving en ontmoetingsplek.

Lees hier het [werkplan](#) van het HNP.

Transities in de Fysieke leefomgeving

De grote opgaven en transities rond klimaat, energie, wonen, bereikbaarheid, stikstof/natuur/landbouw en economie/vestigingsklimaat hebben een enorme ruimtelijke en sociale impact. Dat vraagt om inhoudelijke sturing en om samenwerking tussen de vier overheden. De provincies staan als gebiedsregisseur aan de lat voor deze opgaven in de fysieke leefomgeving. Hier gebeurt van alles: van het bouwen van 900.000 bereikbare woningen, het opwekken van duurzame energie, stikstofreductie en natuurbeheer, de transitie in het landelijk gebied tot en met economische innovatie. Al deze vraagstukken hebben ruimte nodig en die is er onvoldoende. Oplossingen liggen op dezelfde vierkante kilometer en dat lukt alleen door de opgaven met elkaar te verbinden.

De provincies nemen de verantwoordelijkheid voor de realisatie van de transities in onze fysieke leefomgeving met een gebiedsgerichte aanpak. Deze is de afgelopen jaren stevig neergezet onder de noemer 'rol in de ruimte'. We zijn in overleg met het Rijk en de decentrale overheden over de middelen en onderlinge samenwerking die hiervoor nodig zijn. Onze rol en positie is ook stevig neergezet in de RO-brief van de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). De provincies zorgen voor realisatie op gebiedsniveau, samen met de andere overheden en partners in de gebieden. Een gezamenlijke langjarige programmering en monitoring

('lerende evaluatie') zijn onderdeel van de aanpak.

Gelet op de complexiteit en urgentie van transities, kiezen we voor een systematische aanpak van 'leren door te doen'. Een goede ontsluiting van (nationale en gebiedsgerichte) kennis, een betere benutting van beschikbare data en inzet van onze beste gebiedsprofessionals zijn belangrijke voorwaarden voor succes. Datzelfde geldt voor het zo goed mogelijk betrekken van inwoners bij de toekomst van de eigen leefomgeving.

Lobby & Belangenberhartiging

Parlementaire lobby

Voor de parlementaire lobby zijn er twee lobbyisten voor het IPO actief: Susan Cohen Jehoram en Mariet Feenstra. Zij onderhouden de contacten met Tweede Kamerleden, Eerste Kamerleden en hun medewerkers namens het IPO. De IPO-lobbyisten werken op de verschillende thema's samen met de provinciale lobbyisten, programmamanagers en de communicatieadviseurs van het IPO-bureau. Ook onderhouden zij nauwe contacten met de collega's van het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel als het om EU-beleid gaat in de Tweede Kamer.

Samen en apart

IPO-lobbyisten werken met de provincies samen aan de inzet op landelijke dossiers die alle provincies aangaan en waarop een gedeelde inzet is. Daarnaast voeren de provincies hun individuele lobby op provincie-specifieke punten. Dat gaat goed samen, zeker als het IPO en individuele provincies naar elkaar kunnen verwijzen. Zo zetten de gezamenlijke provincies bijvoorbeeld in op de Spreidingswet op basis van de consultatie-inbreng namens alle provincies (bijvoorbeeld over de beloning van provincies, over de rol van de provincie als toezichthouder), maar lobbyen provincies apart van elkaar over de verdeling van de opgave. Op dezelfde manier hebben de gezamenlijke provincies zich in IPO-verband ook ingezet voor het Recovery and Resilience Facility (RRF), de woningbouwimpuls, het transitiefonds

landelijk gebied en het klimaatfonds, maar ging de lobby over de verdeling zelfstandig per provincie.

Provincies zichtbaar in de politiek

De inbreng voor de Tweede Kamer is openbaar en te vinden op de [IPO-website](#). IPO-lobbyisten houden de Kameragenda nauwlettend in de gaten. Rond de verschillende thema's verzorgt het lobbyteam position papers en deelname van gedeputeerden aan Ronde Tafelgesprekken in de Tweede en Eerste Kamer. Ook organiseren de lobbyisten werkbezoeken en “broodjes provincies” waarin we met Kamerleden en deskundigen een actueel onderwerp bespreken. Daarnaast faciliteren zij gesprekken tussen Kamerleden en Gedeputeerden, die dan namens de gezamenlijke provincies spreken. Met verschillende IPO-programma's organiseert het lobbyteam aanbiedingen van onderzoeken en plannen aan bewindslieden en Kamerleden. Met de communicatieadviseurs bereiden zij interviews in de media voor, maken video's, schrijven persberichten en beheren de sociale mediakanalen.

Samen staan we sterk: optrekken met stakeholders

In uitzonderlijke gevallen doet het IPO-campagnes zoals rond het [RRF](#) en vorig jaar met de campagne [#methetOV](#) waarin de gezamenlijke provincies samen met tien maatschappelijke

partners aandacht vroegen voor het op peil houden van het openbaar vervoer. Uiteindelijk is hiervoor door de staatssecretaris extra geld beschikbaar gesteld. Samen met de VNG en Unie van Waterschappen organiseerden het IPO rond de Tweede Kamerverkiezingen de inzet voor de formatie met een [verkiezingsdebat](#) en [Krachtig Groen herstel](#).

VNG en UvW: belangrijke partners

De IPO-lobbyisten onderhouden contacten met voor de provincies relevante organisaties in Den Haag. Met name VNG en de UvW zijn belangrijke partners in de lobby naar de Tweede Kamer. Jaarlijks organiseren de decentrale koepels samen een bestuursdiner in het voorjaar en een Welcome Backborrel bij Nieuwspoort na het zomerreces. Zo brengt het IPO Kamerleden, senatoren, bewindslieden en maatschappelijke partners in contact met provinciale bestuurders.

Haagse Zaken: wekelijkse nieuwsbrief

Wekelijks publiceert het IPO de Haagse Zaken, een nieuwsbrief over de Haagse politiek, met daarin een agenda van de politieke debatten en uitgebreide verslagen van Tweede Kamerdebatten en Bestuurlijke Overleggen. Alle gedeputeerden ontvangen deze automatisch. Geïnteresseerden kunnen zich hiervoor opgeven via communicatie@ipo.nl.

Politieke agenda en prioriteiten

Alle voor de provincies relevante debatten zijn vindbaar in de [politieke agenda](#). Al deze debatten worden gevolgd en de ambitie is om voor de meest relevante debatten inbreng te leveren

namens de twaalf provincies. De lobby-prioriteiten worden vastgesteld in de bestuurlijke (advies) commissies waarna individuele uitingen worden afgestemd met de voorzitter/portefeuillehouder (dit ten behoeve van de slagvaardigheid). Het doel is om in het najaar van 2023 voor elk van de dossiers de lobby-prioriteiten voor de rest van deze regeerperiode vast te stellen. Het IPO hanteert daarbij de 80-20-regel, waarbij ruimte is om op actuele zaken in te springen.

Kennisdeling

Om onze 'rol in de ruimte' in de provincies en op gebiedsniveau waar te maken is de juiste kennis en expertise nodig. Zowel in de uitvoering een verbinding met (nationale) kennisinstellingen, als ervaringskennis die weer benut kan worden voor beleidsontwikkeling. Daarom werken de gezamenlijke provincies samen om kennisdeling te stimuleren en om te leren van elkaar. Zowel provincies onderling, als samen (leren) agenderen waar we tegenaan lopen én in samenwerking met de andere overheden.

Door de gezamenlijke provincies zijn via de Kring van Provinciesecretarissen (KPS) drie kennis- en leerkringen geïnitieerd, welke zich richten op kennis- en leerbehoeften in het ruimtelijk domein. Zowel op directieureniveau, gebiedsprofessionals en mensen die bouwen aan de (decentrale) kennisfunctie in de provincies. De leerkring op directieurniveau is daarnaast een kring om te agenderen waar de gezamenlijke provincies tegenaan lopen, en als hoog-ambtelijk gesprekspartner voor het Rijk.

Daarnaast is er een (ambtelijke) interprovinciale Denktank Strategie. Ook deze hangt onder de KPS en geeft gevraagd en ongevraagd advies en signaleringen over strategische thema's, zoals Gebied en brede welvaart centraal en Zonder leren geen presteren.

In het platform Professionalisering Leer- en Kennisnetwerken leefomgeving (PLeK) werken de provincies samen met de medeoverheden en kennisinstellingen aan kennisontwikkeling, kennisdeling en kennisbenutting in de (fysieke) leefomgeving. Overheden doen dit gezamenlijk om de grote maatschappelijke opgaven in samenhang aan te pakken en te werken als één overheid. De gezamenlijke provincies zijn hier met de eigen infrastructuur (o.a. de leerkringen) op aangehaakt.

Gremia

Het IPO is een vereniging van, voor en door de provincies. De provincies zijn de leden van de vereniging en zijn vertegenwoordigd in het bestuur en de Algemene Vergadering.

Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering (AV) bestaat uit 24 leden die zijn voorgedragen door Provinciale Staten: twee Statenleden per provincie. De leden van de AV spreken binnen de vergaderingen dan ook namens hun Staten. De AV voert de 'governance'-rol binnen de vereniging uit en benoemt het bestuur en verleent goedkeuring aan de Meerjarenagenda, de Jaarplannen, het Jaarverslag en de Jaarrekening van het IPO. De vergaderingen van de AV worden geleid door de voorzitter van het IPO en worden ook bijgewoond door (een deel van) het IPO-bestuur.

Bestuur

Het IPO-bestuur bestaat uit twaalf leden: één gedeputeerde per provincie en een onafhankelijke voorzitter. Ieder bestuurslid heeft een eigen inhoudelijke portefeuille, zoals financiën, mobiliteit of klimaat & energie.

De termijn van het bestuur is gelijk aan de termijn van Provinciale Staten: vier jaar. Na iedere Provinciale Statenverkiezingen en nieuwe colleges van gedeputeerden wordt een nieuw bestuur samengesteld. Het bestuur kent naast de twaalf leden een viertal adviseurs: drie Commissarissen van de Koning en een Provinciesecretaris.

Laatstgenoemde is doorgaans ook de voorzitter van de Kring van Provinciesecretarissen.

Bestuurlijke en Ambtelijke Adviescommissies

Het bestuur wordt geadviseerd door de bestuurlijke adviescommissies (BAC's) die op hun beurt weer geadviseerd worden door de ambtelijke adviescommissies (AAC's). De agendering van deze gremia kan zowel van bovenaf (op verzoek van bestuurders) als onderop (ambtenaren) geschieden. Wel dient het al dan niet gezamenlijk inzetten op een bepaald dossier bestuurlijk geaccordeerd te worden door de BAC.

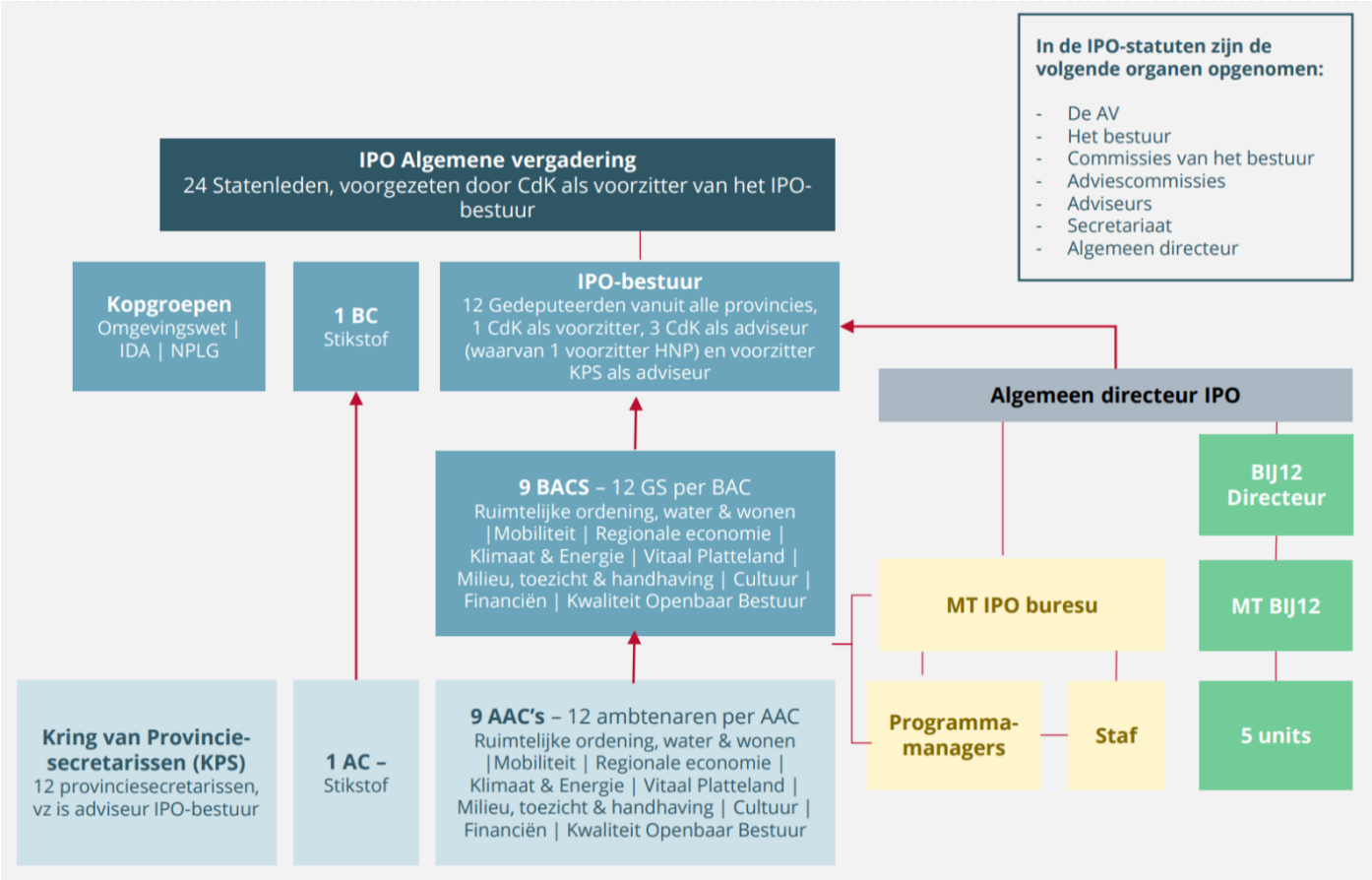
De BAC's bestaan uit twaalf leden: ieder College van Gedeputeerde Staten van de provincies benoemt uit haar midden een lid, doorgaans de Gedeputeerde met desbetreffend thema in zijn of haar portefeuille. De AAC's bestaan doorgaans uit dertien leden: één ambtenaar per provincie en een provinciesecretaris die de functie van voorzitter bekleedt. Deze provinciesecretaris is daarmee ook secretaris van de betreffende BAC.

Kring van Provinciesecretarissen

De Kring van Provinciesecretarissen is het overlegorgaan van de provinciesecretarissen en de algemeen directeur van het IPO.

De provinciesecretaris is in de eigen provincie de secretaris van het college van Gedeputeerde Staten en daarnaast algemeen directeur van de provinciale organisatie. De Kring fungeert

als forum waar ervaringen en ‘best practices’ op het vlak van het provinciale bestuur en organisatie uitgewisseld worden. De Kring heeft ook een belangrijke rol binnen het IPO. De leden van de Kring zijn voorzitter van de Ambtelijke Adviescommissies en secretaris van de Bestuurlijke Adviescommissies. Het IPO is een vereniging van, voor en door de provincies. De provincies zijn de leden van de vereniging en zijn vertegenwoordigd in het bestuur en de Algemene Vergadering.

Figuur 1: Schematische weergave IPO-organisatie (bron: Adviesrapport AEF 'Naar meer slagvaardigheid').

Kernpunten Per dossier

Cultuur

Managementsamenvatting

Devolgendeontwikkelingenhebbendeafgelopen bestuursperiode (2019-nu) plaatsgevonden:

- » Het IPO bestuur heeft in 2021 het positioneringspaper Cultuur en Erfgoed vastgesteld. De gezamenlijk standpunten zijn uitgewerkt in een Lobby programma. Concreet is dit gepresenteerd op 9 september 2021 tijdens een lunch met Kamerleden over Cultuur en Erfgoed. Hoofdpunten uit de positionering;
 - » Erfgoed; meer aandacht monumenten; meer middelen restauraties; verlenging erfgoeddeal;
 - » Cultuur; Werk als overheid mét en niet naast elkaar, meer oog voor lokale, regionale behoeften; verbetering toegang moeten hebben tot kunst en cultuur; afstemming nodig van beleid op de drie overheidsniveaus; verankering van provincies in de nieuwe wet specifiek cultuurbeleid nodig.
- » (Her)oprichten van de AAC Cultuur en Erfgoed in september 2021 en starten van de AAC in januari 2022

- » De rol van de provincie is de afgelopen bestuursperiode steeds duidelijker geworden op het gebied van cultuur en erfgoed. Het IPO is vaste gesprekspartner geworden van het ministerie van OCW en andere partijen. Op alle thema's (cultuur, erfgoed, bibliotheken, cultuur educatie-participatie) zijn vaste overleggen tot stand gekomen met OCW en VNG.
- » Erfgoed is opgenomen in de gebiedsopgaven 2023 – alle provincies worden geacht in de gebiedsopgaven de rol van erfgoed te borgen.

De volgende punten staan op de agenda de komende periode:

- » Borging rol van Provincies in het landelijke cultuurbestel door opname in de wet
- » Vernieuwing bestuurlijke en wettelijke afspraken bibliotheken, cultuur educatie-participatie en Erfgoed.
- » Lobby restauratie middelen voor kanjermonumenten.
- » Borging Erfgoed in de ruimtelijke opgaven
- » Inhoudelijk gesprek over de gezamenlijke behartiging van de provinciale belangen op het gebied van Cultuur en Erfgoed: wat is de rol van het IPO en op welke manier wordt de BAC/AAC/werkgroepen-structuur georganiseerd.

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Vaststellen position paper door IPO bestuur, start voor lobby en communicatie (lobbyfiche cultuur) richting politieke overlegpartners zoals VNG en OCW.

Nadruk op toegankelijkheid van cultuur in alle regio's.

- » Schadecompensatie (coronasteun) van Rijk naar de provincies en afspraken over de onderlinge verdeling van deze middelen.
- » Onderzoek stedelijke cultuurregio's van Florens Booij (gemeente Utrecht)
- » Ambtelijk overleg tussen VNG, OCW en IPO is structureel geworden
- » Rapport Berenschot 'De rol van de provincies in het culturele bestel' is opgezet, hier is een gezamenlijk gedragen IPO standpunt bij geformuleerd en deze zijn beiden aangeboden aan de staatssecretaris.
- » Gezamenlijk IPO standpunt geformuleerd over de stedelijke cultuurregio's n.a.v. het DSP rapport
- » Gezamenlijk IPO standpunt oververlenging van de Basis Infrastructuur geformuleerd in brief aan de staatssecretaris

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » De voorbereidingen voor de nieuwe cultuurplanperiode met daarin een nieuwe ronde voor de basisinfrastructuur (BIS) en de opdrachten aan de Fondsen. Wij zijn stelselpartner op basis van het interbestuurlijk kader.
- » Vernieuwing landelijke cultuurstelsel en positie van provincies daarin, met advies van Berenschot (kunsten) en cultuurregio's (stelselpartner en invulling toekomstige wettelijke taak). Het Rijk, de VNG en andere stelselpartners blijven oproepen tot meer gezamenlijkheid. Aandacht voor de invulling van de rolverdeling provincies

t.o.v. de cultuurregio's.

- » Operationalisering van de codes: cultural governance, code culturele diversiteit en inclusie en code fair practices.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Het Algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen cultuur, zoals in 2012 overeengekomen door OCW, IPO en VNG, vormt de basis voor beleidsafstemming en geeft de taakverdeling weer tussen de verschillende overheidslagen. Op basis hiervan vinden ook de bestuurlijke overleggen plaats. De gezamenlijke provincies pleiten voor herziening van dit kader. Ook hebben we opgeroepen algemene doelen en een algemene rol voor provincies op te nemen in de Wet op het Specifieke cultuurbeleid.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG), Raad voor Cultuur, Rijks Cultuurfondsen, Kunsten 92, Federatie Cultuur en Federatie Creatieve Industrie, Boekmanstichting.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en BIJ12?

Inzet van creatieve kracht en ontwerpende kracht van cultuur in de ruimtelijke opgaven, zoals bv wonen.

Dossier: Bibliotheken

Wat is er al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Bijdrage geleverd aan de Evaluatie Wsob.

- » Ondertekening bibliotheekconvenant 2020-2023
- » Vaststellen position paper door IPO bestuur, start voor lobby en communicatie (lobbyfiche bibliotheken) richting politieke overlegpartners zoals VNG en OCW. Nadruk op toegankelijkheid van cultuur in alle regio's.
- » Inventarisatie van en opstellen position paper over provinciale bibliotheken netwerk en de kansen voor gezamenlijke lobbyinzet.
- » Intensivering overleggen met netwerkpartners
- » 2022 eindrapport midterm Review Bibliotheekconvenant.

Wat kunnen we verwachten op korte en lange termijn?

- » Afstemming over de uitwerking van de impuls op bibliotheken en wetswijziging (stelselpartner en wettelijke taak).
- » (Vorbereiding op) vernieuwing bestuurlijke afspraken bibliotheken:
 - » Afsluiten nieuw convenant voor periode 2024-2027 en
 - » Zorgplicht provincies in de wet met ingang van 2025
 - » Zorgplicht Rijk in de wet met ingang van 2025

Welke politiek bestuurlijke afspraken zijn gemaakt (wat ligt er vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Op grond van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (Wsob) hebben de provincies wettelijke taken. Op 8 oktober 2020 hebben de stelselpartners samen met de KB (Koninklijke Bibliotheek), SPN (Stichting

Samenwerkende POI's Nederland) en het VOB (Vereniging Openbare Bibliotheken) het Bibliotheek Convenant 2020-2023 (convenant) ondertekend. De provincies maken zich samen met de stelselpartners sterk voor de realisatie van de robuuste maatschappelijke educatieve bibliotheek. In 2023 zal een nieuw convenant worden afgesloten.

Vanaf 2023 investeert het Rijk fors in het bibliotheekstelsel, zodat in elke gemeente een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening is. Vanaf 2025 wordt voor gemeenten en provincies een zorgplicht voor bibliotheken in de wet opgenomen.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

OCW | VNG | Koninklijke Bibliotheek | Stichting Samenwerkende POI's Nederland | Vereniging van Openbare Bibliotheken.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en BIJ12?

Digitalisering.

Dossier: Cultuureducatie - participatie

Wat is er al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020: ontwikkeling van vele losse stimuleringslijnen naar een samenhangend stelsel voor de periode 2021-24.
- » Vaststellen position paper door het IPO bestuur, start voor lobby en communicatie (lobbyfiche cultuureducatie/participatie)

richting politieke overlegpartners zoals VNG en OCW. Nadruk op toegankelijkheid van cultuur in alle regio's.

- » Focus op kennisuitwisseling.
- » Opstarten gesprekken bestuurlijke afspraken 2025.
- » Opstart inrichting nationaal akkoord Amateurkunst.
- » Input aan FCP bij regeling samen cultuur maken.
- » Afstemming en advies over verlenging Cmk.

Wat kunnen we verwachten op korte /en lange termijn?

- » Doorlichting cultuurparticipatie beleid en vervolgens vernieuwing bestuurlijke afspraken cultuurparticipatie (stelselpartner, convenantpartner).
- » De impuls en vernieuwing bestuurlijke afspraken cultuureducatie (stelselpartner).
- » Inrichting nationaal akkoord Amateurkunst.
- » Betrokkenheid bij evaluatie Bestuurlijk Kader Cultuur & Onderwijs
- » Aandachtvragen voor cultuureducatie in de vernieuwing van het onderwijscurriculum.

Welke politiek bestuurlijke afspraken zijn gemaakt (wat ligt er vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » Cultuureducatie kent een bestuurlijke kader die tot 2025 loopt; OCW, de PO-Raad, wethouders en gedeputeerden voor cultuur én onderwijs ondertekenden op 16 december 2013 het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs (BKCO) die voort bouwt op Cultuureducatie met Kwaliteit.

Momenteel vindt er een doorlichting plaats van het beleid en worden de kaders vernieuwd voor de periode na 2024.

- » Cultuur educatie en participatie is van groot belang in het cultuurbeleid en de provincies hebben een scharnierfunctie qua bewerkstelligen en borgen van bereik (daar waar minder stedelijke infrastructuur aanwezig is) en kennisdeling.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst | OCW | Fonds Cultuurparticipatie | Raad van 12 | VNG.

Dossier: Cultuureducatie - participatie

Wat is er al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Position paper erfgoed en uitvoeringsagenda is opgesteld en vastgesteld door het IPO bestuur.
- » Vaststellen position paper door IPO bestuur, start voor lobby en communicatie (lobbyfiche erfgoed) richting politieke overlegpartners zoals VNG en OCW. Nadruk op toegankelijkheid van cultuur in alle regio's.
- » Onderzoek restauratieopgave.
- » Start structureel overleg tussen OCW, IPO en VNG.
- » Verlenging erfgoed deal.
- » Reactie IPO op RvC-advies "Archeologie bij de Tijd".
- » Gezamenlijk standpunt Besluit Erfgoedwet Archeologie.
- » Interbestuurlijk Toezicht Erfgoed

- verbeteren.
- » Evaluatie SIM.
- » Vernieuwing van de afspraken m.b.t. de provinciale steunfunctie monumentenzorg en archeologie.
- » Stuurgroep Toekomstbestendig Religieus Erfgoed.

Wat kunnen we verwachten op korte /en lange termijn?

- » De vernieuwing van de bestuurlijke afspraken rondom ‘kanjerrestauraties’ (stelselpartner) met de afspraken tussen het Rijk en regio over restauratie.
- » Actualiseren van de bestuurlijke afspraken over restauraties rijksmonumenten (niet-woonhuizen) tussen het Rijk en de provincies en hierbij verduurzaming rijksmonumenten meenemen.
- » Monitoring Interbestuurlijk toezicht Erfgoed (wettelijke taak, i.h.k.v. de landelijke Agenda Toekomst Interbestuurlijk Toezicht) en daaraan gekoppeld de versterking van de erfgoedketen met gemeentelijke ondersteuning om de erfgoed taak naar behoren te vervullen. En de erfgoed eigenaren voldoende te ondersteunen in hun wettelijke taken.
- » Inrichting Faro-akkoord (stelselpartner).
- » Inrichting verlenging van de Erfgoeddeal (stelselpartner) met programma Erfgoed voor de toekomst.
- » De cross-overs van erfgoed met de drie grote transitie. Dit betreft de crossovers tussen ruimte/woonopgaven, klimaatadaptatie/water, erfgoed en energie, ook in het kader van NOVEX (stelselpartner). Ook de koppeling met de

- omgevingswet en ruimtelijke kwaliteit. Aandacht voor archeologie.
- » Verduurzaming erfgoed, zowel rood, groen en blauw.
- » Archeologie
 - » “Archeologie bij de Tijd”: gesprek met de staatssecretaris over de verhouding deponeringsplicht-rapportageplicht en rol van provincies bij het thema ‘capaciteit en deskundigheid bij gemeenten’
 - » Meedenken aan voorstel voor inrichting van structureel platform voor archeologisch onderzoek: start pilots in 2023 en 2024.
 - » In interprovinciaal verband afspraken maken over bijdragen aan het archeologisch bestel (bijv. SIKB en Archeodepot).

Welke politiek bestuurlijke afspraken zijn gemaakt (wat ligt er vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Erfgoeddeal wordt in maart verlengd, Archeologie en Monumentenzorg zijn vastgelegd en met een blik op de omgevingswet, rol in de ruimte.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

OCW | VNG | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed | Nationaal Restauratiefonds | FIM | Bureau Erfgoeddeal

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma’s en BIJ12?

Erfgoed heeft een koppeling met de ruimtelijke opgaves zoals ook benoemd in de Kamerbrief over nationale regie in de ruimtelijke ordening

(mei 2022). De provincies worden geacht erfgoed op te nemen in de bestuurlijke afspraken over de ruimtelijke inpassing van opgaven wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur. Deze afspraken vormen de basis voor een nieuwe nota ruimte in 2024. Erfgoed is een factor om rekening mee te houden qua gebiedsontwikkeling (bescherming archeologie-historische landschappen) en het is een factor om identiteit, verbinding en geborgenheid in en met een gebied te bewerkstelligen (agenda Mooi Nederland).

IBT archeologie en monumenten kent een verbinding met Kwaliteit Openbaar Bestuur: het bestuurlijk toezicht op gemeentes inzake archeologie en monumentenbeheer is in 2023 in een agenda vast gelegd. De uitwerking moet i.s.m. de ministeries van OCW en BXZK nog geconsolideerd worden.

Digitalisering

Managementsamenvatting

Sinds 2021 is digitalisering onderdeel van de IPO-begroting in de vorm van het programma “Interprovinciale Digitale Agenda (IDA)”. Binnen het IPO is daarnaast in 2022 een belangenbehartiger digitalisering aangesteld, die de belangen van provincies op dit thema behartigt richting Europa, Rijk en medeoverheden.

Zowel op het gebied van belangenbehartiging als op het gebied van collectieve uitvoering hebben provincies hiermee de afgelopen periode goede stappen gezet, in aansluiting op de digitaliseringsstrategie van de Europese Commissie (EC) (Europa's Digitale Decennium), de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren en Werkagenda Digitale Samenleving van het Rijk, en de digitaliseringsagenda's van de medeoverheden. In IPO-verband is in de afgelopen bestuursperiode nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de inhoudelijke thema's waarbij digitalisering een belangrijke rol speelt (energie, wonen, mobiliteit, water, stikstof en natuur).

Het IPO-bestuur stelde in 2021 een tijdelijke Bestuurlijke Kopgroep Digitalisering (BKD) in met de opdracht om de digitale transformatie van de gezamenlijke provincies te versnellen. De BKD gaf bestuurlijk richting aan het IDA-programma en heeft zijn werkzaamheden in februari 2023 afgerond met een advies aan het IPO-bestuur in de vorm van een white paper, over de toekomstige inhoud en governance voor dit thema in IPO-

verband. Kern van dit advies is dat het thema Digitalisering ook in de nieuwe bestuursperiode bestuurlijke aandacht nodig blijft houden.

Wat is er al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Digitalisering is “chef sache” voor provincies. Digitalisering is randvoorwaardelijk om de provinciale “rol in de ruimte” waar te kunnen maken: zonder beschikbaarheid van data en digitale innovaties kunnen provincies geen integrale gebiedsplannen maken voor de grote transitie in de fysieke leefomgeving. Daarnaast moeten provincies net als andere overheden voldoen aan Europese en nationale wet- en regelgeving op het gebied van digitalisering.

Om die reden is het thema digitalisering sinds 2021 onderdeel van de IPO-begroting in het programma IDA. Dit programma kent vier programmalijnen: data, dienstverlening, bedrijfsvoering en innovatie, waarbinnen de gezamenlijke provincies werkten aan 29 projecten. Binnen IPO is daarnaast in 2022 een belangenbehartiger digitalisering aangesteld, die de belangen van provincies op dit thema behartigt richting Europa, Rijk en medeoverheden. Met de collectieve uitvoeringskracht die op deze manier is georganiseerd zijn provincies erin geslaagd om belangrijke stappen te zetten in hun digitale transformatie.

Een greep uit de resultaten van de IDA:

» **Programmalijn Data - Kerndataset** voor de energietransitie: in nauwe samenwerking met het programma Energie binnen IPO en betrokken ketenpartners is een kerndataset voor de energietransitie ontwikkeld en

geoperationaliseerd voor alle provincies. Hierdoor is het mogelijk de energietransitie op provinciaal niveau te monitoren en zo op een uniforme manier te rapporteren over de bijdrage van provincies aan de doelen in het Klimaatakkoord van Parijs.

- » **Programmalijn Dienstverlening:** Aansluiting provincies op Europese Single Digital Gateway (SDG): De SDG moet ervoor zorgen dat iedereen in de EU op dezelfde manier toegang heeft tot digitale overheidsdienstverlening. In het IDA-programma is de technische “brugfunctie” gerealiseerd waarmee provincies kunnen aansluiten op de SDG. De komende jaren wordt nog gewerkt aan Annex II (Digitalisering van procedures) en III (Ondersteuning gebruikers).
- » **Programmalijn Bedrijfsvoering** - Aansluiting provincies op Landelijk Dekkend Stelsel (LDS): om de cyberweerbaarheid van provincies tegen de toegenomen cyberdreiging te vergroten werken de gezamenlijke provincies op verzoek van het ministerie van BZK aan aansluiting op het Landelijk Dekkend Stelsel (LDS) voor cyber security. Provincies richten daarvoor een “Informatieknooppunt Cyber Security” op, dat naar verwachting eind 2023 operationeel kan zijn.
- » **Programmalijn Innovatie** - Dutch Societal Innovation Hub (DSIH): de digitale innovatiehub voor publieke dienstverlening die is opgezet door VNG, IPO en vijf innovatie-ecosystemen, met co-financiering van de EC(40%) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (40%). De DSIH is in 2023 van start gegaan en heeft in eerste instantie een looptijd van 3 jaar, met twee opties tot verlenging met nogmaals 2 jaar.

Wat kunnen we verwachten op korte en lange termijn?

De provincies staan voor een historische taak. Het Rijk verwacht van de provincies dat ze de grote transities in de fysieke leefomgeving oppakken en invulling geven aan hun “Rol in de Ruimte”. Het is daarmee aan de provincies om nationale uitdagingen en ambities ten aanzien van woningbouw, economische ontwikkeling en duurzaamheid, te vertalen naar ruimtelijke voorstellen die aansluiten bij de regionale ruimtelijke en politieke context. Dit resulteert in een “ruimtelijke puzzel” met als uitdaging de beperkte beschikbare ruimte toe te kennen aan bijvoorbeeld de landbouw, nieuwe woongebieden, of duurzame energieproductie. Dit alles moet uiteraard passen binnen de gestelde stikstofnormen en rekenschap geven van de gevolgen van klimaatverandering.

Om goed in te kunnen spelen op deze veelkoppige uitdaging en al deze opgaven te kunnen realiseren blijft vergaande toepassing van data en digitale technologie bij provincies onvermijdelijk. Bovendien blijft digitalisering van grote invloed op de provinciale organisaties en hun taakstelling en dienstverlening. Deze dubbele uitdaging - het benutten van digitale middelen voor de opgaven en de digitalisering van de provinciale organisatie - maakt van digitalisering een meervoudige opgave.

Provincies moeten zich hierin snel en nadrukkelijk ontwikkelen. Samenwerking met elkaar en andere (overheids)organisaties is hierbij cruciaal, want de digitaliseringsopgave is te groot en complex om individueel op te pakken. Deze samenwerking kunnen provincies het beste in IPO-verband organiseren. De afgelopen jaren zijn hierbij in het

programma IDA al goede resultaten geboekt, maar om het benodigde tempo en de bereikte kwaliteit vast te houden is het noodzakelijk om het thema digitalisering ook in de komende coalitieperiode bestuurlijk en ambtelijk prioriteit te geven, met een bijpassende governance in IPO-verband.

Welke politiek bestuurlijke afspraken zijn gemaakt (wat ligt er vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Subsidieverplichten met een meerjarige doorwerking

De afgelopen jaren zijn in de IDA grote stappen gezet op het gebied van collectieve uitvoering van projecten voor de gezamenlijke provincies. Dit is niet onopgemerkt gebleven bij het Rijk en de EC. Afgelopen jaren is het steeds beter gelukt langs die lijnen externe financiering binnen te halen voor initiatieven op gebied van digitalisering voor de gezamenlijke provincies. Voor een belangrijk deel betreft dit meerjarige projecten die nog doorlopen tot 2024 of 2025 (gerangschikt per “programmaliijn” in IDA):

Het is van belang de opgebouwde collectieve uitvoeringskracht goed te borgen, zodat de gezamenlijke provincies de gestarte projecten succesvol kunnen afronden en kunnen voldoen aan subsidieverplichtingen.

Besluitvorming IPO-bestuur met meerjarige doorwerking

In het kader van het thema Digitalisering zijn door het IPO-bestuur in de afgelopen periode twee besluiten genomen die een meerjarige doorwerking hebben richting de nieuwe coalitieperiode:

1. Oprichting Dutch Societal Innovation Hub (DSIH): zie kader hierboven voor een inhoudelijke toelichting. Het IPO-bestuur stemde in januari 2022 in met deelname van het IPO aan dit initiatief in de periode 2023-2025, met als randvoorwaarde dat de netto bijdrage vanuit het IPO niet meer dan € 300k per jaar bedraagt in deze periode.
2. Beheer Interprovinciale Raamovereenkomst Microsoft: in het kader van de IDA hebben provincies een gezamenlijke raamovereenkomst voor de

Programmalijn	Project	Looptijd	Externe financiering
Data	Implementatie algoritmeregister	2023-?	N.v.t.
	Bijdrage aan doelen Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS)	2022-2025	N.v.t.
Dienstverlening	Wet digitale overheid (Wdo)	2023-2024	N.v.t.
	Europese Single Digital Gateway (SDG) Annex II/III	2023-2025	€ 363k in 2023 (BZK) € 363k in 2024 (?) € 181k in 2025 (?)
Bedrijfsvoering	Wet open overheid (Woo)	2022-2026	€ 938k in 2022-2026 (BZK)
	Informatieknooppunt Cyber Security	2023-2024	€ 300k in 2022/2023 (BZK)
Innovatie	Dutch Societal Innovation Hub (DSIH)	2023-2025 (met 2x optie verlenging 2 jr)	€ 975k in 2023-2025 (50% EC/50% BZK)

Microsoftdiensten afgesloten. Het beheer daarvan is in opdracht van het IPO-bestuur belegd bij BIJ12, die dit heeft uitbesteed aan het Shared Service Centrum Ons (een samenwerkingsorganisatie van de provincie Overijssel en een aantal gemeenten).

Invulling van het thema Digitalisering in de komende coalitieperiode

Het IPO-bestuur stelde in 2021 een tijdelijke Bestuurlijke Kopgroep Digitalisering (BKD) in met de opdracht om de digitale transformatie van de gezamenlijke provincies te versnellen. De BKD gaf bestuurlijk richting aan het IDA-programma en heeft zijn werkzaamheden in februari 2023 afgerond met een advies aan het IPO-bestuur in de vorm van een white paper, over de toekomstige inhoud en governance voor dit thema in IPO-verband. Kern van dit advies is dat het thema Digitalisering ook in de nieuwe bestuursperiode bestuurlijke aandacht nodig blijft houden.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

BZK | VNG | UvW

Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren

Dat digitalisering “chef sache” is voor Nederlandse overheidsorganisaties blijkt ook uit de benoeming van een specifieke Staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties binnen het kabinet Rutte-IV: Alexandra van Huffelen (D66). In november 2022 publiceert zij de “**Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren**”, waarin zij namens het kabinet haar plannen voor de komende jaren presenteert. De werkagenda richt zich nadrukkelijk op de borging van publieke waarden bij de inzet van digitalisering door de

overheid en kent vijf programmalijnen, waarvan er vier direct van belang zijn voor provincies: “Iedereen kan meedoen in het digitale tijdperk”, “Iedereen kan de digitale wereld vertrouwen”, “Iedereen heeft regie op het digitale leven” en “Een digitale overheid die waardengedreven en open werkt voor iedereen”. De projecten binnen deze programmalijnen zijn vaak interbestuurlijk van karakter (bijvoorbeeld de vorming van een Landelijk Dekkend Stelsel voor cyber security, of de implementatie van digitaliseringswetgeving als de Wet digitale overheid en de Wet open overheid). Het belang dat de staatssecretaris hecht aan een actieve bijdrage vanuit de gezamenlijke provincies in IPO-verband blijkt uit het feit dat voor verschillende projecten binnen de IDA incidentele subsidies zijn verstrekt vanuit BZK (zie hierboven).

Werkagenda Digitale Samenleving (in wording)

Daarnaast werkt het Ministerie van BZK aan een “Werkagenda Digitale Samenleving”, die voor provincies eveneens zeer relevant is: binnen die agenda moet namelijk gewerkt gaan worden aan de benodigde datavoorzieningen voor de transitie in de fysieke leefomgeving, die centraal staan in het werk van provincies in de komende jaren en gaan helpen om als gebiedsautoriteit de “ruimtelijke puzzel” te gaan leggen in de gebieden.

Europa's Digitale Decennium

De Europese strategie “**Europa's Digitale Decennium**” is voor de komende coalitieperiode van provincies van direct belang. De EC verwoordt de doelstelling van deze strategie als volgt: “De EU moet haar strategische autonomie op het gebied van technologie vergroten en nieuwe regels en technologieën ontwikkelen om burgers te beschermen tegen namaakproducten, cyberdiefstal en desinformatie. Het belangrijkste

is dat de EU de digitale kloof moet aanpakken.”

Om deze doelstelling te bereiken stelt de EC via het **Digital Europe Programme** middelen beschikbaar om bestuursorganen in Europa te helpen de gewenste versnelling op het gebied van digitale transformatie te realiseren, zoals de Dutch Societal Innovation Hub.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en BIJ12?

Met name op het gebied van datagedreven werken ligt een belangrijke verbinding met andere programma's binnen IPO. Zoals in het voorgaande is aangegeven is nauw samengewerkt met het programma Energie binnen IPO om te komen tot de Kerndataset voor de energietransitie. In dit project werd ook samengewerkt met EZK en BZK, VNG, het programma Verbetering Informatievoorziening Energietransitie (VIVET) en kennispartners Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NPRES), Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), Rijkswaterstaat (RWS). De gekozen aanpak heeft geleid tot concreet resultaat en een verbeterde informatiepositie voor provincies. Begin 2023 wordt onderzocht hoe deze aanpak succesvol kan worden toegepast bij andere maatschappelijke opgaven (Wonen, Natuur, Mobiliteit), zodat op een goede manier de “ruimtelijke puzzel” kan worden gelegd in de gebieden.

Het programma Digitalisering heeft ook belangrijke raakvlakken met BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies (onderdeel van de Vereniging Interprovinciaal Overleg):

- » Gezamenlijke inkoop- en contractmanagementfunctie: in IDA-

verband zijn enkele gemeenschappelijke Europese aanbestedingen gestart; dergelijke initiatieven kunnen in de toekomst vaker voorkomen.

- » In beheer nemen van producten uit de IDA: voor een aantal producten uit de IDA is het te overwegen om deze in beheer te brengen bij BIJ12. Op dit moment wordt daarvoor een business case uitgewerkt, die aan het nieuwe IPO-bestuur zal worden aangeboden.

- » Mogelijke toekomstige rol als “datahub” voor de maatschappelijke opgaven van provincies, zoals BIJ12 die momenteel ook al vervult voor het thema Natuur.

Interbestuurlijke & financiële verhoudingen

Managementsamenvatting

Provincies zijn voor de bekostiging van hun taken hoofdzakelijk afhankelijk van drie bronnen:

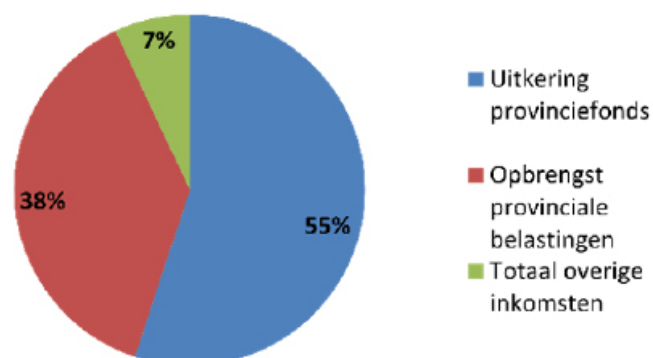
- » De uitkering uit het Provinciefonds (ca € 2,5 miljard)
- » Belastinginkomsten, de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting (ca € 1,7 miljard)
- » Inkomsten uit eigen middelen (ca € 300 miljoen)

Vanwege de maatregelen in het regeerakkoord Rutte IV (januari 2022) staan de inkomsten vanuit het Provinciefonds onder grote druk en staan de inkomsten uit provinciale belastingen ter discussie. In het regeerakkoord staat namelijk: "Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB in de beschouwing betrokken. In de huidige kabinetsperiode zal de financiering van de medeoverheden grotendeels worden vormgegeven via de accres systematiek." De aangekondigde nieuwe financieringssystematiek kan leiden tot ingrijpende aanpassingen en vergt daarom een zorgvuldige uitwerking, die de komende periode zal plaatsvinden. Dit leidt tot onzekerheid over de beschikbaarheid

van de financiële middelen voor de komende collegeperiode. Overigens is in de huidige kabinetsperiode sprake van een aanzienlijke toename van het Provinciefonds als gevolg van een positieve accresontwikkeling.

Daarnaast loopt sinds 2021 het traject dat gericht is op een nieuwe verdeelmodel voor het Provinciefonds. Het nieuwe verdeelmodel zal leiden tot herverdeling van de Provinciefonds-uitkeringen aan de provincies en vergroot daarmee de onzekerheid voor provincies.

Gezien de grote samenhang tussen de verschillende dossiers hanteren de gezamenlijke provincies het uitgangspunt: 'nothing is agreed, until everything is agreed'. Dit om te voorkomen dat een besluit op een afzonderlijk subdossier nadelig uitvalt voor de andere dossiers.

Dossier: Traject gericht op een nieuwe financieringssystematiek van provincies en gemeenten vanaf 2026

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

In het [regeerakkoord Rutte IV](#) (10 januari 2022)

zijn de volgende maatregelen aangekondigd die betrekking hebben op een nieuwe financieringssystematiek voor provincies en gemeenten:

- » Het voornemen om tot een nieuwe financieringssystematiek te komen.
- » De maatregel om m.i.v. 2026 het volumedeel accres op stand Miljoenennota 2022 te bevriezen. De achtergrond hiervan lijkt het creëren van stabiliteit voor de rijksbegroting, maar niet dat de medeoverheden moeten gaan bezuinigen. Daarentegen veroorzaakt deze maatregel vanaf 2026 een structureel lagere uitkering uit het Provinciefonds van ca € 300 miljoen per jaar (inclusief de opschalingskorting van € 75 miljoen). In de miljoenennota 2023 kondigt het kabinet aan dat er in 2026 een incidentele bijdrage van € 100 miljoen wordt verstrekt aan het Provinciefonds, om de negatieve effecten deels te dempen.
- » in de periode 2023-2025 fors hogere accressen in vergelijking met de periode daarvoor worden aangekondigd.
- » De inzet van transitiefondsen voor Natuur/Stikstof (€ 25 miljard) en Wonen/Bereikbaarheid (€ 10 miljard). Dit betreffen incidentele middelen.
- » De financiering van het Klimaatakkoord (€ 35 miljard) conform ROB-advies (2021).

Deze maatregelen betekenen dat er onvoldoende structurele middelen zijn om de ambities voor de transities te kunnen waarmaken. De gesprekken hierover in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv, Rijk en koepels) in het voorjaar van 2022 hebben in juli 2022 geleid tot de **contourennota**, die echter geen duidelijke

oplossingen biedt. In deze nota wordt o.a. gesuggereerd:

- » om de fors hogere accressen van de periode 2023-2025 deels te reserveren en de gereserveerde bedragen in te zetten in de periode vanaf 2026.
- » dat de provincies nog capaciteit hebben om de belastingen te verhogen (hogere opcenten MRB).

Over dit laatste gaan echter de Provinciale Staten van de provincies over en niet het Rijk.

De middelen die tekort komen, zouden door vergroting van het belastinggebied beschikbaar moeten komen, zoals ook als mogelijke optie is geformuleerd in het regeerakkoord. Hierover meer in dossier 'Belastinggebied'.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Overleggen in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen, waarin fondsbeheerders en koepels de mogelijke opties bespreken voor het oplossen van de problematiek.
- » Afspraken over de omvang, de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de bijdragen vanuit de transitiefondsen aan de provincies worden verstrekt.
- » Resultaten van het Artikel 2-onderzoek van de Financiële verhoudingswet naar de activiteiten voor Natuur/Stikstof en Wonen/Bereikbaarheid.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

In tegenstelling tot de VNG heeft het IPO géén

overeenstemming met de fondsbeheerders over de bevrozing van het volumedeel-accres over de periode 2023-2025, aangezien eerst de 2026-problematiek moet zijn opgelost.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

De fondsbeheerders: minister van BZK en staatssecretaris Financiën | VNG | UvW | ROB | EZK | I&W | LNV

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

In het IPO-bestuur van 15 december 2022 is besproken dat voor het kunnen uitvoeren van de grote transities de (financiële) randvoorwaarden moeten zijn gerealiseerd. Op het moment dat er niet meer financiële ruimte komt, betekent dat dat er minder taken opgepakt kunnen worden die voortvloeien uit de inhoudelijke dossiers/programma's. Daarbij geldt dus 'nothing is agreed, until everything is agreed', gezien de samenhangen tussen de verschillende dossiers.

Dossier: Belastinggebied

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

In het [regeerakkoord Rutte IV](#) (2022) zijn twee maatregelen aangekondigd die effect hebben op het huidige belastinggebied van de provincies:

1. Aankondiging van introductie van Betalen naar Gebruik (BNG) in 2030, waarbij belasting wordt betaald op basis van de gereden kilometers en niet meer op basis van het bezit van een motorvoertuig, waardoor de opcenten in

de huidige vorm (op basis van bezit) zullen verdwijnen. Provincies moeten daarbij dus omzien naar een ander belastinggebied. Hiertoe wordt samen met het Rijk onderzocht of de opcenten op de MRB+ (kilometerafhankelijke MRB) een kansrijke optie is.

- » In 2020 is een met het Rijk gezamenlijk opgesteld rapport '[Onderzoek provinciaal Belastinggebied](#)' gepubliceerd, waarin de kansrijke nieuwe belastinggebieden zijn geïnventariseerd en beoordeeld.
 - » De BAC Financiën heeft in 2022 een onderzoek laten doen naar de financiële effecten van de verschillende belastinggebieden voor de provincies en voor de burgers. Het lijkt dat ingezetenenheffing de minste afwijkingen vertoont met de huidige belastingheffing.
2. Aankondiging van een mogelijke vergroting van het belastinggebied als oplossing voor het financiële gat dat ontstaat m.i.v. 2026 als gevolg van de bevrozing van het volumedeel van het accres. Dit punt raakt ook dossier 1 (Nieuwe financieringssystematiek). Het IPO ondersteunt [de opvatting van de VNG](#), waarin wordt verwoord dat uitbreiding zorgvuldig moet plaatsvinden, zoals het voldoen aan twee voorwaarden:
 - » Vergroting van belastinggebied is niet bedoeld om de financiële tekorten te vullen die het Rijk veroorzaakt.
 - » Hogere belastinginkomsten bij medeoverheden niet mogen leiden tot een hogere belastingdruk voor de burger, oftewel moet leiden tot lagere rijksbelastingen.

Aangezien met beide voorwaarden in het regeerakkoord geen rekening is gehouden, lijkt vergroting van het belastinggebied door medeoverheden politiek moeilijk te liggen in de coalitie.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Diverse Bestuurlijke overleggen. Zo vond op 24 januari een BO MRB+ plaats over de stand van zaken rond de invoering van BNG, in het bijzonder over de belastingheffing MRB+.

De gezamenlijke provincies zijn van mening dat de onderhandelingen met het Rijk rondom BNG in samenhang moet worden gezien met de onderhandeling rondom de nieuwe financieringssystematiek. De verruiming en/of vernieuwing van het provinciaal belastinggebied is hierbij een cruciaal onderdeel, waarbij de provincies ook andere belastinggebieden willen onderzoeken dan opcenten onder MRB+. Dit betekent het volgende:

1. Binnen de financieringssystematiek en de herijking van het provinciaal belastinggebied wordt de inkomstenstabiliteit en de onafhankelijkheid van provinciale inkomsten van rijksbeleid gewaarborgd.
2. Tot de nieuwe financieringssystematiek, blijft het huidige systeem gehandhaafd waarbij de € 1,7 miljard aan huidige MRB-inkomsten de ondergrens is en de potentie van € 0,5 miljard gehandhaafd.
3. Provincies worden als een serieuze partner in de ontwikkeling van het fiscale instrumentarium voor mobiliteit erkend

en een slimme tarifiering (invloed op tijd/plaats/gebiedstype) wordt – gegarandeerd – mogelijk gemaakt.

4. Mits aan het bovenstaande wordt voldaan, zullen de provincies meegaan met platte heffing en met de mogelijkheid voor een congestion charge voor mede overheden.

Het Rijk daarentegen baseert zich op het coalitieakkoord waarin is afgesproken dat de benodigde wetgeving voor BNG deze kabinetsperiode wordt vastgesteld. Rekening houdend met voldoende tijd voor het parlement om het wetsvoorstel te behandelen, betekent dit dat het wetsvoorstel eind 2023 – uiterlijk begin 2024 moet worden aangeboden aan de Tweede Kamer. Om dit te kunnen realiseren moeten in 2023 grofweg de volgende stappen worden doorlopen:

- » Voorjaar 2023: opstellen wetteksten en verdiepend onderzoek naar o.a. de kilometerregistratie.
- » Zomer 2023: Uitvoeringstoets en internetconsultatie.
- » Najaar 2023: advies Raad van State.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Klimaatakkoord. Verder zijn er nog geen keuzes gemaakt rondom een alternatief belastinggebied, omdat de discussie hierover samenhangt met die van de nieuwe financieringssystematiek.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Fondsbeheerders: minister van BZK en staatssecretaris Financiën | I&W | EZK | ROB

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Opcenten onder MRB+ is een onderdeel van het traject rond BNG, dat een belangrijk thema is onder Mobiliteit. BNG is een maatregel dat uitvloeisel is van het Klimaatakkoord en is bedoeld om de CO2-uitstoot te beperken. De gezamenlijke provincies zijn van mening dat BNG tevens een maatregel kan zijn om verkeerscongestie aan te pakken en daarmee de mobiliteit te bevorderen.

De afweging tussen de programma's Financiën en Mobiliteit is als volgt weer te geven:

Financiën	Mobiliteit
▪ Grotere onzekerheid over stabiliteit van inkomsten ▪ Vergroot de verschillen tussen provincies ▪ Doelheffing, geen algemene belastinginstrument ▪ Afhankelijkheid van Rijksbeleid niet verminderd	» ▪ Opcenten op de MRB+ kan bijdragen aan een hoger volume en daarmee het (CO2) effect ▪ Provincies verwerven een positie bij het sturen op mobiliteit ▪ Differentiëren naar tijd en plaats/gebiedstype niet opgenomen in opzet BNG/MRB+ (=vlaktaks)

Dossier: Traject nieuw verdeelmodel provinciefonds

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » In 2019 is in het APE-rapport 'Verkenning Provinciefonds' beschreven welke knelpunten opgelost moet worden door een nieuw verdeelmodel. Opdrachtgever: BZK.
- » Op basis hiervan is zomer 2021 onderzoeksbureau Cebeon – in opdracht van BZK – van start gegaan met het ontwikkelen van een nieuw verdeelmodel, in een met BZK gezamenlijk te doorlopen

traject. De provincies waren betrokken middels een begeleidingscommissie, verschillende gespreksrondes over de knelpunten (zowel ambtelijk als bestuurlijk) en bijpraatmomenten door Cebeon aan de AAC en BAC Financiën.

- » In oktober 2022 heeft Cebeon haar adviesrapport aangeboden aan de twaalf provincies, waarbij het model wordt toegelicht en begrijpelijk gemaakt, inclusief de herverdeeleeffecten. Daarnaast is in deze politiek-bestuurlijke fase gekeken wat reëel is qua draagkracht van provincies (wat voor herverdeeleeffecten zijn op te vangen) en wordt gesproken over mogelijke invoeringsmaatregelen (zoals

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Het proces bevindt zich januari 2023 nog in de fase van verkrijgen van duidelijkheid over de werking van het model en inzicht krijgen in de uitkomsten. De wens van de provincies is om op basis van alle verkregen gegevens al dan niet akkoord te gaan met het voorgestelde model. BZK zal op basis van de herverdeeleeffecten en op basis van haalbaarheid van financiële effecten een voorstel doen voor fasering, ingroei, aftopping e.d..

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

De BAC FIN heeft in najaar 2022 het besluit genomen dat nog voor de verkiezingen een nieuw verdeelmodel beschikbaar is. Vanwege de voortgaande discussie over de inhoud en uitkomsten van het model is het nog de vraag of dit haalbaar is. Er moet een definitief besluit genomen worden over de datum van invoering van het nieuwe verdeelmodel.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Fondsbeheerders: minister van BZK en staatssecretaris van Financiën | Cebeon | ROB

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Geen directe koppeling, het gaat om de financiële randvoorwaarden om de kerntaken te kunnen uitvoeren. Het traject leidt echter tot herverdeeleeffecten, waardoor – totdat het traject is afgerond – het onzeker is welke jaarlijkse uitkering de afzonderlijke provincies gaan ontvangen. Daarbij is wel afgesproken met BZK dat sprake zal

zijn van beperkte, acceptabele herverdeeleeffecten.

Dossier: Actieagenda Sterk Bestuur

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Op 20 januari 2023 heeft de minister van BZK de [Kamerbrief over Actieagenda Sterk Bestuur](#) met de Tweede en Eerste Kamer gedeeld. Met deze actieagenda wil de minister bijdragen aan het versterken van het bestuur, door te investeren in de samenwerking, aandacht te hebben voor uitvoerbaarheid van beleid en bijdragen aan sterke medeoverheden. De instrumenten die de minister in de actieagenda aanreikt zijn:

- » Code Interbestuurlijke Verhoudingen: leidraad voor hoe verschillende overheden samenwerken en met welke omgangsvormen.
- » Beleidskader Decentraal Bestuur: bevat criteria voor taaktoedeling naar decentrale overheden.
- » Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO): faciliteert het proces om als Rijk en medeoverheden samen op te trekken bij het ontwikkelen van nieuwe beleidsvoornemens, waarbij zowel bestuurlijke als financiële aspecten belicht worden.
- » Medeondertekening minister van BZK: de minister van BZK medeondertekent wetgeving die medeoverheden raakt als sprake is van afwijking van de uitgangspunten die we hanteren bij decentralisaties (zoals verplichte bovengemeentelijke samenwerking) of als sprake is van taken met grote impact op de decentrale overheden.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Op 22 maart vindt er een bestuurlijk overleg plaats over **het advies van de Raad van State** over de UDO en taakdifferentiatie.
- » BZK streeft ernaar om eind Q1 het beleidskader naar de Tweede Kamer te sturen. Ook zal rond deze periode er een brief naar de Kamer worden verstuurd over de versterking van de positie decentrale overheden/volksvertegenwoordiging. Hiervoor is (via Statenlid.nu) een sessie met raad- en Statenleden georganiseerd

financiële randvoorwaarden hangen immers sterk met elkaar samen (bijv. in het kader van uitvoeringskracht). Er moet dus voor gewaakt worden dat de deze sporen volledig parallel van elkaar lopen.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

De actieagenda versterkt bestuur is vastgesteld namens de koepels en daarmee dus ook namens de twaalf provincies. De uitwerking ervan vindt plaats in vier actielijnen, waarbij we als gezamenlijke provincies nog moeten besluiten bij welke actielijn we aan tafel willen zitten. Idealiter vindt er één overkoepelende coördinatiegroep plaats waarbij we met het IPO-bureau aansluiten namens de twaalf provincies.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Minister van BZK | IPO | VNG | UvW

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Hangt sterk samen met financiën. In een van de actielijnen van de actieagenda gaat het om het 'instrumentarium'. Hieronder vallen – wat de gezamenlijke provincies betreft – ook de financiële middelen. Interbestuurlijke en

Klimaat & energie

Managementsamenvatting

De basis voor de inzet van provincies en het IPO ten aanzien van de inzet voor Klimaat en Energie ligt in het in 2019 afgesloten klimaatakkoord. Het klimaatakkoord is een pakket aan maatregelen en afspraken tussen bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 te halveren ten opzichte van 1990. Dit akkoord is verwerkt in de klimaatwet. De eerder geformuleerde doelstelling in het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' (2021) van het huidige kabinet is daarbij verhoogd naar 55%-60% in 2030 om te kunnen voldoen aan de internationale 'Parijs-afspraken.'

In 2021 en 2022 is het kabinet voortvarend gestart met de uitwerking van de klimaatdoelen. Door de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis die mede daardoor ontstond, is er zowel op Europees als nationaal niveau nog meer urgentie om tot versnelling te komen. In het kader van de landelijke voorjaarsnota worden belangrijke politieke keuzes verwacht ten aanzien van de inzet van het Klimaatfonds (investeringsfonds van 35 miljard) en het IBO-Klimaat waarin onder leiding van Laura van den Geest advies wordt gegeven over mogelijke aanvullende maatregelen om de voortgang van de doelen dichterbij te brengen.

Belangrijke onderwerpen voor de volgende bestuursperiode zijn:

» De RES biedingen tellen op tot 55 kWh.

Deze ambitie moet de komende jaren waar worden gemaakt. Provincies zijn mede-opdrachtgever van het Nationaal Programma RES (NP RES).

- » Provincies hebben het afgelopen jaar ene nieuwerolgekregentenaanzienvanregiebij het oplossen van netcongestieproblemen én in de programmering van de regionale energie-infrastructuur (opstellen provinciale energie-infrastructuurplannen, PMIEKS). De PMIEKS zijn ook relevant voor de ruimtelijke planning van de energie-infrastructuur in de gebiedsplannen; energie is rand voorwaardelijk voor veel ruimtelijke ontwikkelingen en heeft tegelijkertijd ook zelf ook veel ruimte nodig.
- » Provincies ondersteunen gemeenten bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving en zijn mede-opdrachtgever van het Nationaal Programma Lokale Warmte (NPLW), dit zal ook steeds meer gaan over de in te zetten bronnenstrategie.
- » Provincies willen bijdragen aan de opzet van een regionale infrastructuur voor waterstof. Hiervoor zijn nadere verkenningen en afspraken met het Rijk nodig.
- » Er zijn diverse plannen en programma's om industrie en bedrijfsleven te ondersteunen bij de verduurzaming. Provincies zijn betrokken, of willen dat worden vanuit hun rol als bevoegd gezag of regisseur van de ruimte.
- » Op initiatief van provincies is er een - inmiddelsinterbestuurlijke-datasetklimaat en energie. Hierdoor kan klimaatbeleid eenduidig en onderling consistent worden gemonitord. De data en monitoring van klimaat wordt doorontwikkeld.

- » Het landelijke klimaatbeleid wordt mogelijk gemaakt door een omvangrijke Europese en nationale wetgevingskalender. Het IPO draagt zorg voor belangenbehartiging namens de 12 provincies op deze en andere voorgenomen wet- en regelgeving.
- » Na een periode van onduidelijkheid zijn er in 2022 bestuurlijke afspraken gemaakt over de uitvoeringslasten Klimaat voor gemeenten en provincies. Er is bestuurlijk afgesproken in 2024 een herijking te laten uitvoeren door het ROB die zijn beslag zal krijgen in de begrotingen van 2026-2030.
- » Binnen het werkveld Klimaat en Energie ligt de nadruk op dit moment vooral op Energie; een het onderwerp Klimaat verdient meer (gecoördineerde) aandacht vraagt van de BAC Energie.

Dossier: Regionale Energie Strategie (RES)

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » De RES-biedingen zijn ingediend en opgeteld meer dan gevraagd.
- » Het IPO is één van de opdrachtgevers van het Nationaal Programma RES en levert actieve bijdragen in de interbestuurlijke governance en aan de interbestuurlijke voorbereiding van kaders, randvoorwaarden, monitoring en bestuurlijke overleggen.
- » Het IPO heeft bijgedragen aan de Hacketon, om vernieuwende voorstellen voor het nieuwe energiesysteem te ontwikkelen.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Uitvoering geven aan de RES-biedingen, onder meer door het afgeven van alle aangevraagde benodigde vergunningen uiterlijk op 1 januari 2025. Dit is een strakke planning en vraagt de komende periode extra bestuurlijke aandacht: in bespreken voortgang, wegnemen (bestuurlijke) belemmeringen en realiseren randvoorwaarden: (zoals het opnemen van maatschappelijke eisen in de SDE, het oplossen van de defensieradar-problematiek, de vervolgaanpak van het kwaliteitsbudget (Q1/2) en het vinden van oplossingen voor de arbeidsmarktproblematiek. Ook moet duidelijkheid komen over de verbeterde toepassing van de voorkeursvolgorde en de wens van BZK om tot instructieregels te komen (Q2 2023) en worden afstandsnormen voor wind verwacht (2023/2024)).
- » Vorm geven aan het vervolg (en de opbrengsten) van de Hacketon.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

DE RES-biedingen zijn door alle staten en colleges geaccordeerd en is de onderliggende afspraak van decentrale overheden met het Rijk.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

De belangrijkste stakeholders van het RES-dossier zijn de provincies, gemeenten, waterschappen, netbeheerders en het Rijk.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

De belangrijkste koppelingen van het RES-dossier liggen in de ruimtelijke inpassing van de RES-opgave in de ruimtelijke puzzel (ROWW), de invoering van de omgevingswet (oa tav Plan-MER, ROWW) en energie-infrastructuur (KenE), prioritering van RES-opgave in PMIEKS en voorkomen en oplossen netcongestie).

Dossier : Industrie en bedrijventerreinen

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Ondersteuning van de Cluster Energie Aanpak (CES) voor de industrie, inclusief het 6e cluster (verspreide bedrijven) zodat de toekomstige energiebehoefte van de industrie wordt meegenomen in de energieplanning.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Continuering van CES - en Cluster 6 aanpak; vooral de laatste aanpak komt nog onvoldoende van de grond.
- » Verkennen naar de haalbaarheid van regionale waterstof distributie vanuit het landelijk transportnet van Gasunie/ Delta Corridor naar Cluster 6-bedrijven, tankstations en andere afnemers buiten de vijf grote industrieclusters. Op basis van deze verkenning worden besluiten genomen over de vervolgstappen.
- » Positiebepaling ten opzichte van het nieuwe Nationale programma Verduurzaming Industrie. Het gaat daarbij ook om de relatie met de bestaande maatwerkafspraken en

de aanpak piekbelasters in het kader van de stikstofaanpak.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » Provincies nemen regie op de cluster-6 aanpak, samen met het Rijk.
- » De precieze rol van provincies bij het nationaal programma verduurzaming industrie is nader te bepalen.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

De belangrijkste stakeholders van het dossier industrie en bedrijventerreinen zijn het Rijk, de provincies, netbeheerders, brancheorganisaties van bedrijven, industrieclusters, cluster-6 organisatie.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

De belangrijkste koppelingen van het dossier industrie en bedrijventerreinen liggen in de energie-infrastructuur (waterstof/planning energie-infrastructuur), verduurzaming industrie (Regionale economie), vergunningverlening (MTH) en aanpak piekbelasters (stikstof)

Dossier: Warmtetransitie

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Actieve inbreng van standpunten in de voorbereiding van het wetsvoorstel Warmtewet. Dit heeft geleid tot de keuze voor een publieke marktordening met een overgangstermijn.

- » Het IPO heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van het Nationaal Programma Lokale Warmte (NPLW).
- » Het IPO is één van de opdrachtgevers van het NPLW en levert actieve bijdragen in de interbestuurlijke governance en aan de interbestuurlijke voorbereiding van kaders, randvoorwaarden, monitoring en bestuurlijke overleggen. Hierdoor is het mogelijk de energietransitie op provinciaal niveau te monitoren en op een uniforme manier te rapporteren over de bijdrage van provincies aan de doelen in het Klimaatakkoord van Parijs.
- » Het IPO heeft inbreng geleverd ten aanzien van landelijke regelingen voor en aanpak van verduurzaming van maatschappelijk en bedrijfsmatig vastgoed.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Afronding wetgevingsproces Warmtewet (financieringsconstructies en versterken uitvoeringskracht gemeenten (onder meer door ondersteuning provincies) zijn belangrijke issues.

Op basis van een nadere onderbouwing worden in 2023 nadere afspraken gemaakt over de bijdragen van provincies aan de doelstelling voor groen gas.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » Nadere afspraken maken over de rol van provincies in het verbinden en delen van kennis spelen ten behoeve van de lokale warmtetransitie en bijdragen aan bronnenstrategie; het realiseren van de

warmtetransitie is een grote opgave.

- » Provincies, gemeenten, het Rijk, Netbeheer Nederland, Aedes en de warmtebedrijven.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

- » De belangrijkste koppeling ligt in energie-infrastructuur (KenE, bronnenstrategie en voorkomen netcongestie) en samenhang met woningbouwplannen (ROWW).
- » Daarnaast is er een koppeling met het IPO programma Digitalisering (data en monitoring).

Dossier: Energie infrastructuur

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Ontwikkeling en ondersteuning ten aanzien van provinciale energie-infrastructuurplannen en netcongestieplannen, inclusief het landelijk organiseren van de juiste randvoorwaarden en samenhang met landelijk beleid.
- » Landelijke ondersteuning voor de opzet, kennisdeling en het realiseren van randvoorwaarden voor de PMIEKS.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Een eerste oplevering van het PMIEK; evaluatie en opmaat naar volgende versie; prioriteren van netaanvragen met groot maatschappelijk belang. Ondersteunen van provincies bij het voeren van regie op plannen om netcongestie op te lossen. Bij randvoorwaarden is een oplossing voor First Come First Serve (FCFS) een belangrijk

issue.

- » Standpuntbepaling ten aanzien van landelijke plannen over energie-infrastructuur (zoals het PEH en NPE) en input leveren op de infrastructuurverkenningen van de netbeheerders.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » Provincies pakken een regierol bij het PMIEK, leveren een eerste resultaat in maart, en gaan dan aan de slag met het afronden en de tweede ronde.
- » Provincies pakken een regierol op de acute netcongestievraagstukken.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Het Rijk, de provincies, de netbeheerders, de aanbieders van waterstof en warmte-infrastructuur.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Energie-infrastructuurenvoorkomennetcongestie zijn rand voorwaardelijk voor andere (ruimtelijke en economische) ontwikkelingen (ROWW, Re) en moet daarom goed worden meegenomen in de ruimtelijke puzzel. De energievraag van bedrijven, instanties en overheden moet goed in beeld zijn en meegenomen in de planvorming.

Landelijk gebied

Managementsamenvatting

Vanuit het dossier Vitaal Platteland zal komende collegeperiode vooral inzet nodig zijn op de thema's Landbouw, Natuurbeleid en Faunabeleid.

Landbouw - Op basis van het door het IPO Bestuur vastgestelde position paper landbouw levert IPO inbreng in het Landbouwakkoord. De verwachting is dat dit Landbouwakkoord afspraken bevat die deze collegeperiode verder uitgewerkt en geïmplementeerd gaan worden. Daarnaast wordt inzet verwacht van provincies bij de implementatie en start van de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Natuur – De afronding van de afspraken in het Natuurpact over de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland, de uitwerking van de natuurherstelopgave in het NPLG en de concretisering van de **Agenda Natuurinclusief** zijn belangrijke kernpunten in de komende coalitieperiode. Daarnaast is gezamenlijke inzet nodig bij standpuntbepaling en implementatie van het Europese natuurbeleid, die de vorm krijgt in onder meer de EU-verordening voor natuurherstel en de actualisatie van de doelensystematiek Natura2000.

Faunabeleid – De actualisatie van het gezamenlijke wolverplan en de uitwerking van een systematiek voor bepaling van faunaschade worden gezamenlijk opgepakt. Daarnaast worden consequenties in beeld gebracht, en inzet geformuleerd, bij de besluitvorming van de Minister over mogelijke sluiting van de jacht.

Dossier: Landbouw

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

IPO Bestuur heeft een gezamenlijke Position Paper Landbouw en Voedsel. Hierin staat wat de provincies nodig hebben om perspectief te bieden aan de landbouw sector, in relatie tot de opgaven in het landelijke gebied. **Het Position Paper Landbouw en Voedsel** is een belangrijke provinciale bouwsteen voor het Landbouwakkoord en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Het Nationaal Strategische Plan voor het **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB-NSP)** is ontwikkeld door het Rijk en provincies en is goedgekeurd in Brussel. Vanaf 1 januari 2023 kan gestart worden met de uitvoering. De implementatie loopt, maar vergt nog een grote inzet.

In het Klimaatakkoord is een sectortafel voor landbouwen landgebruik, gericht op vermindering van emissies uit landbouw en vergroting van de CO₂-opslag in landbouwbodems en in bos en natuur.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

» Er wordt hard gewerkt aan het leveren van inbreng in het Landbouwakkoord. Namens het IPO neemt gedeputeerde Elies Lemkes deel aan de hoofdtafel. Inzet is een akkoord in april. Daarna uitvoering van de afspraken, o.a. in gebiedsprocessen, afhankelijk van de afspraken in het Landbouwakkoord. De transitie in de landbouw vraagt forse

inspanning van alle betrokkenen: derogatie wordt afgebouwd, strengere normen rond gewasbeschermingsmiddelen volgen, aanpassing pachtregelgeving en afspraken zijn nodig over beloning ecosysteemdiensten en landschapsgrond.

- » Naar aanleiding van een handhavingsverzoek naar gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij Natura2000-gebieden is er een gezamenlijke verkenning uitgevoerd, die provincies met Rijk verder moeten uitwerken. De verantwoordelijkheid voor vervolg ligt bij de provincies, niet bij het IPO.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » Het IPO Position Paper Landbouw en Voedsel is vastgesteld in het IPO bestuur van 17 november 2022 en is hét verhaal van de twaalf provincies. Afspraken Landbouwakkoord zijn in de maak.
- » GLB: convenant en uitvoeringsprotocol liggen nog niet vast, maar bevatten grotendeelseerdergemaakte (bestuurlijke) afspraken.
- » Afspraak is dat de Minister zorg draagt voor de voorfinanciering van de extra kosten voor het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb), als gevolg van indexatie, wordt nog uitgewerkt.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

- » Het Rijk (m.n. LNV): zowel Landbouwakkoord/duurzame landbouw

als GLB.

- » Alle partijen landbouw- en voedselketen (van boer tot consument). Bij voorbereiding position paper landbouw is onder meer inbreng opgehaald bij LTO, NAJK en BoerenNatuur
- » Bij voorbereiding Landbouwakkoord wordt met Unie van Waterschappen en VNG samen opgetrokken
- » GLB: Regieorganisatie GLB, RVO, BoerenNatuur (ANLb), collectieven, LEADER-groepen.

Dossier: Natuurbeleid/Natura 2000

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Het natuurbeleid is sinds 2013 gedecentraliseerd naar de provincies. Afspraken over ambities en financiering van natuurontwikkeling -beheer en faunaschade zijn vastgelegd met het Natuurpact.
- » Natuurnetwerk Nederland - Onderdeel van deze afspraken is de afspraak dat provincies eind 2027 minimaal 80.000 ha extra natuur inrichten, als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Provincies stellen jaarlijks, ondersteund door BIJ12, een voortgangsrapportage op. Het natuurbeleid wordt om de drie jaar middels een lerende evaluatie door het PBL i.s.m. WUR wordt geëvalueerd.
- » Programma Natuur - Als onderdeel van de structurele aanpak van stikstof en natuur, heeft het Kabinet een Programma Natuur aangekondigd, waarvoor t/m 2030 in totaal 3 miljard beschikbaar is. In het

Uitvoeringsprogramma Natuur hebben provincies en Rijk afgesproken dat provincies de middelen inzetten op maatregelen, gericht op systeemverbetering in met stikstof overbelaste Natura2000-gebieden. Provincies hebben in 2021 van het Rijk een specifieke uitkering gekregen voor het eerste pakket maatregelen (€ 600 mln. voor maatregelen die voor eind 2023 verplicht zijn).

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Afronding Natuurnetwerk Nederland (NNN) - Alle provincies zetten zich in om de inrichting van het NNN met het reeds beschikbare geld in af te ronden, maar hebben in de recente voortgangsrapportages dat het huidige realisatietempo daarvoor onvoldoende is. De provincies hebben gezamenlijk besloten tot het opstellen van provinciale realisatie-strategieën om de afronding van het Natuurnetwerk Nederland te versnellen.
- » Naar een natuurinclusieve samenleving - **De Agenda Natuurinclusief** wordt verder uitgewerkt, en zal worden uitgebreid met een concretere uitwerking van de financiering.
- » Programma Natuur - In 2023 worden afspraken gemaakt over de tweede fase van het Programma Natuur, dat een looptijd heeft tot 2030. Hierbij wordt ook verbinding gelegd met het NPLG en het proces van uitwerking van de gebiedsprogramma's.
- » Natuurmonitoring - In het kader van Programma Natuur is in 2022 een 'business

case' opgeleverd die in beeld brengt welke inzet geleverd moet worden om te komen tot een monitoringssysteem gericht op het gehele VHR-doelbereik. Het Ministerie stelt voor de uitwerking middelen beschikbaar.

De Nationale Databank Flora en Fauna NDFF bundelt, uniformeert en valideert natuurgegevens in Nederland. In 2020 hebben provincies en Rijk een bestuurlijk akkoord gesloten over de transitie van de NDFF naar open data, dat leidt tot vernieuwing van afspraken over gegevenslevering door andere partijen.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Afspraken zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord natuur, het Natuurpact en het Uitvoeringsprogramma natuur. In het kader van NPLG vindt nadere besluitvorming plaats over de opname van de natuuropgaven in NPLG en gebiedsprogramma's. De Agenda Natuurinclusief wordt bestuurlijk doorontwikkeld.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Natuurbeheerders | Unie van Bosgroepen | Federatie Particulier Natuurbeheer | Boeren Natuur | Natuurinclusief: ambassadeur André van der Zande + 9 domeinleiders aangewezen

Dossier: Natura 2000

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen, gezamenlijk Natura2000, vormt de basis voor het

ationale natuurbeleid. Het Ministerie van LNV is gestart met actualisatie van de doelensystematiek Natura2000, gericht op vergroting flexibiliteit en de efficiëntie van het Nederlandse Natura 2000-doelensysteem. LNV pakt dit interbestuurlijk op met Provincies, Rijkwaterstaat, IenW en Defensie.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

In het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) zullen de VHR-doelen op een geaggregeerd niveau worden uitgewerkt, ten behoeve van uitwerking in provinciale gebiedsprogramma's.

In de conceptvoorstellen van de verordening Natuurherstel stelt de EU-commissie voor om het verslechteringsverbod van toepassing te verklaren op de VHR waarden buiten Natura 2000. Dit kan mogelijk leiden tot een uitbreiding van de vergunningplicht. Zowel Rijk als provincies (via het HNP) zetten in het Brusselse proces in op andere wijzen van bescherming van deze waarden.

De Vogelrichtlijn kent een actualisatieplicht. Komende tijd wordt duidelijk hoe de Minister met deze actualisatie om zal gaan. Provincies hebben hierbij gewezen op het belang om waarden in agrarische gebieden met andere middelen dan gebiedsaanwijzing te behouden.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

In 2023 en 2024 zullen afspraken worden gemaakt over onder meer het opnemen van de VHR-doelen in het NPLG, de geactualiseerde doelstellingen en over de consequenties van de actualisatieplicht van de Vogelrichtlijn. Provincies hanteren de

lijn dat deze doelen uitlegbaar, haalbaar en uitvoerbaar moeten zijn.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

In 2023 en 2024 zullen afspraken worden gemaakt over onder meer het opnemen van de VHR-doelen in het NPLG, de geactualiseerde doelstellingen en over de consequenties van de actualisatieplicht van de Vogelrichtlijn. Provincies hanteren de lijn dat deze doelen uitlegbaar, haalbaar en uitvoerbaar moeten zijn.

Dossier: Faunabeleid

Wat is er in het verleden gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Provincies zijn verantwoordelijk voor bescherming, beheer en tegemoetkoming in schade voor inheemse soorten. Daarbinnen een aantal onderwerpen die bijzondere aandacht vragen:

- » Wolvenbeleid. Provincies willen beleidsmatig zo veel mogelijk gezamenlijk optrekken middels Interprovinciaal Wolvenplan.
- » Ganzenschade. Grootste kostenpost (minimaal 40 van de 45 miljoen) bij schadetegemoetkomingen, die BIJ12 voor provincies uitvoert.
- » (mogelijk) Sluiten jacht wildsoorten door minister. Inzet is om tot goede afspraken met LNV te maken over (financiële) consequenties voor provincies.
- » Landelijke vrijstelling schadebestrijding. Provincies hebben LNV verzocht een reparatie door te voeren in de wetgeving.
- » Bevers. Vanwege toename van graafschade aan belangrijke infrastructuur als waterkeringen en spoordijken hebben

waterschappen verzocht om te komen tot een gezamenlijke aanpak.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Op korte termijn addendum op wolvenplan, op langere termijn actualisatie van het gezamenlijke wolvenplan (beoogd voorjaar 2024).
- » In 2023 verwacht besluit van het Ministerie van LNV over (volledig) sluiten jacht op wildsoorten.
- » Uitwerking van een andere vorm voor bepaling schadetegemoetkoming, aan de hand van een drempelsystematiek. Dit vraagt in de nieuwe periode om gezamenlijke uitwerking.
- » Verwacht wordt dat het gewenste beschermingsniveau van de wolf om een bestuurlijke uitspraak zal vragen.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

LNV | Faunabeheereenheden
| Wildbeheereenheden (jagers) | Grondgebruikers
(landbouwpartijen waaronder LTO) |
Soortenbeschermingsorganisaties.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

BIJ12 heeft een belangrijke rol bij de voorbereiding van de uitvoering op de natuurdossiers. Zo draagt BIJ12 zorg voor de monitoringsketen, voorbereiding van rapportages, het subsidiesysteem voor natuur- en landschapsbeheer (inclusief het agrarisch natuur en landschapsbeheer), de uitkering van faunaschade en ondersteuning bij uitwerking van de wolvenaanpak.

Mobiliteit

Managementsamenvatting

Nederland kent grote opgaven als wonen & bereikbaarheid, klimaat & energie en stikstof, waarvoor een hoogwaardig, duurzaam mobiliteitssysteem een randvoorwaarde is. Deze inzet is nodig om de afspraken uit het Klimaatakkoord, het Toekomstbeeld OV 2040, het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 te realiseren. Woon- en werklocaties moeten bereikbaar, klimaatbestendig, natuurinclusief en energieneutraal/leverend zijn. Mobiliteitshubs met een breed scala aan voorzieningen en woningbouwlocaties zijn wederzijds randvoorwaardelijk. Onze inzet richt zich op o.a. het maken van de hiervoor benodigde afspraken met het Rijk. Betalen naar Gebruik (BnG) is gerelateerd aan de agenda Duurzame Mobiliteit, die wordt gedomineerd door de bovenliggende transitie van de complete set aan financiële verhoudingen. Het gaat om een 'netwerkaanpak'.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is bezig met het opstellen van een Mobiliteitsvisie 2050 waarin de ambities van het IPO moeten worden meegenomen. De belangrijkste partners zijn Decentrale OV-autoriteiten (DOVA), Kennisplatform Verkeer en Vervoer (KpVV)/CROW, VNG, Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), Vervoerregio Amsterdam (VRA), G4 en IenW.

Het [Kennisplatform Verkeer en Vervoer \(KpVV\)](#) is een programma van CROW dat collectieve

kennis voor medeoverheden ontwikkelt. Het programma wordt gefinancierd door provincies en vervoerregio's en het opdrachtgeverschap uitgevoerd via het IPO-bureau. Vanaf 1 januari 2024 wordt het KpVV-programma gefinancierd via een begrotingssubsidie. Ten aanzien van Europa worden een aantal richtlijnen in relatie tot duurzaam vervoer, een infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFIR) en Intelligente Transportsystemen (ITS) gemonitord. Ook is er aandacht voor het Trans-Europees Transportnetwerk (TEN-T). In het kader van datagedreven werken is er een relatie tussen digitalisering en de Gemeenschappelijke Europese dataruimtes voor mobiliteit.

Dossier: Duurzame Mobiliteit

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Het Klimaatakkoord is omarmd. De inzet is een transitie van het mobiliteitssysteem om te komen tot zorgeloze mobiliteit, voor alles en iedereen in 2050. Geen emissies, bereikbaarheid toegankelijk voor jong en oud, arm en rijk, valide en mindervalide. Betaalbaar, veilig, comfortabel, makkelijk én gezond. Dit gebeurt langs de sporen: verminderen, veranderen, en verduurzamen. Hieraan ligt de analyse ten grondslag dat het mobiliteitssysteem vastloopt indien uitsluitend wordt ingezet op CO2 reductie. Een transitie naar een ander mobiliteitssysteem is noodzakelijk. Afspraken hiervoor zijn:

- » Samen met gemeenten voldoende laadinfrastructuur realiseren om elektrisch rijden mogelijk te maken via samenwerking in Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL)-regio's.

- » Opstellen van Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) met gemeenten gericht op verminderen en veranderen.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Het Ministerie van IenW werkt aan een Mobiliteitsvisie 2050 waarin strategische keuzen worden gemaakt. De inzet van de gezamenlijke provincies is dat de visie wordt opgesteld vanuit het begrip brede welvaart en kaders biedt voor het streven naar zorgeloze mobiliteit. RMP's moeten worden ondersteund met rijksbeleid gezien de **potentie van de programma's**. Provincies willen samenwerkingsafspraken over RMP's in het kader van de Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)-afspraken. Aandacht is nodig voor de aanleg van laadinfrastructuur voor logistiek, gezien de congestie op het elektriciteitsnet. Aanhaking bij Klimaat & Energie in de vorm van het Landelijk Actieplan Netcongestie en de provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK's) zijn belangrijk.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Het bestuurlijk kader wordt gevormd door het Klimaatakkoord en aanvullende Europese ambities.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Het Uitvoeringsoverleg | Klimaat Mobiliteit, bestaande uit: **TLN** | **SNM** | **Coalitie Anders Reizen** | **NAL** | **FET** | vertegenwoordigers van de

brandstoftafel | EZK.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Koppeling is er met ruimtelijke ontwikkeling (MIRT), duurzame mobiliteit (publieke en actieve mobiliteit), 'nabijheid', OV, fiets, fiscaliteit, publieke/ gedeelde mobiliteit, BnG en vervoersarmoede.

Dossier: Openbaar vervoer en fiscale maatregelen

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Het OV kent drie uitdagingen:

- » Wegblijvende reizigers(inkomsten) na corona.
- » Sterk stijgende prijsstijgingen (incl. inflatie) en kostenontwikkelingen (exploitatie) door stijging energie- en personeelskosten.
- » Grote personeelstekorten (krapte arbeidsmarkt en beschikbaarheid chauffeurs).

Inzet van de gezamenlijke provincies en **DOVA** leidde tot een **vangnetregeling** (TVOV23), met afspraken over € 150 miljoen vangnet voor OV, behoud van exploitatiebijdrage en het aanpassen van het voorzieningenniveau aan de vraag. Deze regeling geldt voor 2023. Als gevolg van het exploitatietekort en personeelstekorten is de dienstregeling met 10 tot 30 procent afgeschaald. Veel provincies dragen extra bij het voorzieningenniveau op peil te houden. De rol van OV in de transitieopgaven staat onder druk. Een andere, integrale, kijk op OV, fiets, deelmobiliteit en mobiliteitshubs is nodig om mobiliteit voor iedereen te kunnen blijven garanderen. Het

Toekomstbeeld OV 2040 (TBOV2040) met ontwikkelagenda is gezamenlijk tot stand gekomen. IenW heeft toegezegd in 2023 te werken aan een beleidsintensivering voor 2024-2030 om de ambities uit het TBOV2040 haalbaar te houden.

In december 2022 is het Programma van Eisen (PvE) voor de Hoofdrailnetconcessie (HRN) vastgesteld, waarop de gezamenlijke provincies en DOVA hebben gereageerd. IenW is in gesprek met NS om onderhands te komen tot een concessieovereenkomst om het HoofdRailnet tot 2034 door NS te laten bedienen.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Exploitatiesubsidies voor het in stand houden van het voorzieningenniveau van OV stijgen. Dit neemt toe in 2024 en 2025 als de afspraken uit TVOV23 aflopen en de extra rijksbijdrage wegvalt. Het Rijk, decentrale overheden en vervoerders werken samen aan afspraken de neerwaartse spiraal te keren.

In april wordt de concessieovereenkomst met NS ter consultatie voorgelegd. Eind 2023 wordt de concessie (mits geen juridische bezwaren en binnen Europese regels) definitief aan NS gegund. De beleidsintensivering van plannen uit het TBOV2040 met gevolgen voor 2024-2030 wordt uitgedacht.

Fiscale maatregelen bieden kansen te komen tot een mobiliteitssysteem met prikkels die aansluiten op de mobiliteitstransitie (STOMP-principe en trias mobilica) en brede bereikbaarheid voor iedereen. Het IPO-bureau werkt – samen met Vervoerregio

– aan maatregelen die aansluiten bij de ambities.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Afspraken voor TVOV23 liggen vast voor 2023 evenals de indexatie van de exploitatiebijdragen voor het afgesproken voorzieningenniveau in de huidige concessieovereenkomsten voor regionaal vervoer. De mate waarin het voorzieningenniveau in stand gehouden wordt, is een politieke keuze. 'Mobiliteit voor iedereen' kan alleen gegarandeerd worden bij een brede, over verschillende modaliteiten heen kijkende, aanpak; Publieke Mobiliteit. Hierbij wordt gekeken naar wat er publiek nodig is. Naast OV wordt deel-mobiliteit, flexvervoer, doelgroepenvervoer, MaaS en hubontwikkeling integraal meegenomen. Dit kan consequenties hebben voor het karakter van OV-concessies, die dan mogelijk integrale concessies voor OV, incl. aanbod van deelmobiliteit en fietsvoorzieningen worden.

Wat NS moet rijden is vastgesteld, de condities niet. Provincies worden hierover geconsulteerd, maar hebben geen rol in de besluitvorming. De impact is groot, omdat dit de basis van het OV-systeem van is. Eisen aan NS in de nieuwe concessie zorgen voor meer kwaliteit en aansturing. Het TBOV2040 ligt vast. Het behalen van doelen volgt op besluitvorming en intensivering die in 2023 wordt uitgedacht.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

OV: NS | ProRail | regionale vervoerders | DOVA | IenW | VRA | MRDH | Nationaal OV-Beraad (NOVB).

Fiscale maatregelen: IenW | Financiën | SZW | EZK | VNG | VRA | MRDH | VNO-NCW | Mobiliteitsalliantie | Anders Reizen.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

OV draagt bij aan transitieopgaven: (bereikbaarheid van) woningbouwlocaties, reduceren van stikstof en het halen van klimaatdoelstellingen. Mobiliteit speelt een rol bij het bereiken van brede welvaart.

Dossier: Verkeersveiligheid

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Centraal staan het **Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV)** en het bijbehorend Startakkoord: een gezamenlijke visie van IenW, JenV, IPO, VNG en de vervoerregio's op de aanpak van verkeersveiligheid. De nadruk ligt op een proactieve aanpak op basis van risico's in plaats van een reactieve aanpak op basis van ongevallen: een risicogestuurde aanpak. Dit heeft geleid tot een risicoanalyse en uitvoeringsprogramma per provincie. Het doel is te komen tot nul verkeersslachtoffers in 2050. Qua financiering heeft IenW (tot 2030 in tranches) € 500 mln uitgetrokken voor de Investeringsimpuls SPV, een rijksverdubbelaar ten behoeve van infrastructuur op het onderliggende wegennet.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Beschikbaarheid van data voor risicogestuurd verkeersveiligheidsbeleid, fietsveiligheid, opkomst van licht elektrische voertuigen en aandacht voor/inzet op gedrag, educatie en handhaving. Verder implementatie en uitvoering van de richtlijn RISM-

II (EU richtlijn bevat regels en ter bevordering van verkeersveiligheid bij het beheer en bouw van onder andere wegen).

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

De evaluatie van het SPV en herziening van het bestuurlijke SPV-Startakkoord uit 2019 en het opstellen van een meer structurele financieringsstrategie ter uitvoering van het SPV.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

De SPV-partners: IenW | JenV | VNG | Vervoerregio's | Verkeersveiligheidscoalitie.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Verkeersveiligheid is randvoorwaardelijk bij mobiliteit ambities en ruimtelijke ordening en data is een toekomstige koppeling met BIJ12.

Dossier: Fiets

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

In 2022 is het **Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF)** vastgesteld: Een Schaalsprong Fiets met de ambitie 20 procent meer fietskilometers in 2027 t.o.v. 2017. Het NTF is een toekomstbeeld van Rijk en regio. De afspraak is dat Rijk en regio een meerjarige adaptieve uitvoeringsagenda opstellen.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Fietsveiligheid is belangrijk als gevolg van meer

fietsongelukken. Er wordt meer gefietst en er zijn verschillende typen fietsen. Fiets heeft een aandeel in het oplossen van opgaven; minder emissie, een gezond alternatief én een oplossing van bereikbaarheid van woonlocaties. Fietsstimulering, de werkgeversaanpak en uitbreiden hoogwaardige fietsroutes staan op de agenda. Projecten worden landsdelig uitgevoerd en kennisontwikkeling, afstemming, lobby en monitoring worden op landelijk niveau voorzien, net als een vernieuwde overlegstructuur en herpositionering van **Tour de Force (TdF)** als platform en hechtere samenwerking met onder andere KpVV/CROW en DOVA.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

In 2023 kunnen meerjarige adaptieve uitvoeringsagenda's fiets worden vastgesteld. Afspraken over exploitatie van fietsenstallingen bij stations tussen rijk, provincies, gemeenten en NS zijn gaande.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

TdF is een platform van Rijk, medeoverheden, vervoersregio's en andere stakeholders, zoals Fietsers-bond, BOVAG en ANWB. Fietsparkeren bij stations gebeurt met lenW, ProRail, NS Stations en VNG.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Fiets is een oplossing bij opgaven, klimaat en energie, stikstof, wonen en gezondheid. Vanuit de MIRT-afspraken 2022 zijn de 'bereikbaarheidsmiddelen Woningbouw'

gelabeld aan fietsprojecten.

Dossier: Logistiek en goederenvervoer

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Een heffingsnetwerk vrachtwagenheffing is tot stand gekomen, het wetsvoorstel is aangenomen en monitoring en evaluatie is gestart. Zorgen over uitwijk op het onderliggend wegennet heeft geleid tot aanpassingen. T.a.v. GRIP op grootschalige bedrijfsvestigingen wordt met BZK, lenW en EZK tot afspraken gekomen met inzet op modal shift, green deals, verduurzaming transportsector en TEN-T.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Uitwerken van afspraken Vrachtwagenheffing, aandacht en inzet op verduurzaming logistiek en transport en bestuurlijke afspraken GRIP in ruimtelijke puzzels.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Afspraken over GRIP en effectuering daarvan in ruimtelijke arrangementen staan gepland. Afspraken over uitwijk vrachtverkeer als gevolg van vrachtwagenheffing worden gemaakt.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

lenW | RWS | Transport en Logistiek Nederland | ondernemingsvereniging evovendex | EZK | VNG | UvW

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Ruimtelijk voorstel/puzzels, DUMO, Ruimtelijke Economie en Financiën gezien de relatie met BnG. Voor laatstgenoemde verwijzen we graag naar het hoofdstuk Financiën, dossier belastingsgebied.

Milieu, Toezicht en Handhaving

Managementsamenvatting

Najaar 2019 is de Bestuurlijke agenda Milieu, Toezicht en Handhaving (MTH) 'Gezonde en Veilige Leefomgeving', door het IPO-bestuur vastgesteld. In 2021 is de agenda geactualiseerd, 'midterm review'. Deze agenda is leidend geweest voor de inzet van de gezamenlijke provincies voor de periode 2020-2023, om een bijdrage te leveren aan de realisatie van een gezonde en veilige leefomgeving. De bestuurlijke agenda is november 2019 aangeboden aan de toenmalige staatssecretaris van IenW en de geactualiseerde agenda is maart 2022 aangeboden aan de nieuwe staatssecretaris, en is door beide bewindspersonen omarmd. Met dit aanbod hebben de gezamenlijke provincies proactief en aan de voorkant mee kunnen bepalen wat de landelijke agenda's zijn in de relatie tussen maatschappelijke opgaven voor milieu en de inzet van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).

Door het uitrollen van de bestuurlijke agenda 'Gezonde en Veilige Leefomgeving' hebben de gezamenlijke provincies concrete resultaten geboekt op 5 thema's: een gezonde leefomgeving; Circulaire Economie (CE)/VTH en afvalstoffen; Klimaat en Energie/energiebesparing; Omgevingsveiligheid; en, versterking van het VTH-stelsel. Dit heeft geresulteerd in handreikingen voor provincies om onder de Omgevingswet invulling te geven aan een gezonde en veilige leefomgeving, aanpassing van de Landelijke

Handhavingsstrategie en een Bouwstenenvisie hoe provincies uitvoering kunnen geven aan een circulaire economie en VTH. Door een effectieve lobby zijn extra Rijksmiddelen beschikbaar gekomen voor de provinciale subsidieregeling opruimen drugsafval en middelen om het toezicht op energiebesparing bij bedrijven te intensiveren. Ook zijn verschillende afspraken met bestuurlijke partners gemaakt, zoals het convenant BRZO+ (samenwerking in toezicht en handhaving van majeure risicovolle bedrijven) en het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH-stelsel.

MTH is randvoorwaardelijk voor de opgaven in de leefomgeving en de grote transities, zoals klimaat/energie, wonen/bereikbaarheid en landelijk gebied, waaraan de gezamenlijke provincies bijdragen én is van belang voor het borgen van de kwaliteit van de leefomgeving. Om de Rol in de Ruimte daadwerkelijk waar te maken is het de komende bestuursperiode van belang om MTH aan de voorkant en vroegtijdig te betrekken. De opgaven vanuit MTH zullen zich de komende bestuursperiode met name richten op: versterking van het VTH-stelsel; het Nationaal Milieuprogramma (NMP); implementatie Omgevingswet en VTH; en uitvoerbaarheid van milieubeleid.

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

De bestuurlijke agenda MTH bevat 5 programmalijnen. Voor de verschillende programmalijnen zijn voorbeelden van behaalde resultaten onderstaand weergegeven.

Gezonde leefomgeving:

- » Geuren/Geluid: een handreiking is opgesteld voor provincies hoe invulling te geven aan de bevoegdheid onder de Omgevingswet (Ow) t.a.v. geur (stankoverlast) en geluid.
- » Inspiratiekader Gezondheid: een inspiratie-/integratiekader is opgesteld voor provincies om gezondheid op evenwichtige wijze mee te nemen in ruimtelijke ontwikkelingen.
- » Schone Lucht Akkoord (SLA): inbreng is geleverd van de gezamenlijke provincies in de uitvoering van het SLA.

Circulaire economie/VTH en afvalstoffen:

- » Bouwstenenvisie Circulaire Economie (CE) (als uitwerking IPO-CE kansenkaart): een visie is opgesteld met bouwstenen die provincies kunnen opnemen in hun provinciaal beleid om uitvoering te geven aan een Circulaire Economie en VTH. De Bouwstenenvisie vindt u [hier](#).
- » Uitwerking Taskforce Herijking Afvalstoffen (cie. Zorgdrager): een IPO voorstel voor het inrichten van een kennisgremium, materiaal of product afval (van belang voor circulariteit) is in het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOb) (overleg staatssecretaris van IenW, SZW, JenV, OM, IPO, VNG en UvW) vastgesteld en de inrichting daarvan wordt voorbereid.
- » Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)-inventarisaties: provinciale inventarisaties van ZZS-emissies door bedrijven zijn geëvalueerd en geharmoniseerd, als input voor een landelijke documentatie- en minimalisatieplicht van ZZS in afvalstromen.

Klimaat en energie (energiebesparing):

- » Energiebesparingsplicht (bedrijven): mede door lobby van het IPO is de energiebesparingsplicht verbreed naar een CO₂-reductieplicht voor bedrijven (incl. ETS-bedrijven) onder de Rijksregel en is € 46 miljoen door het Rijk beschikbaar gesteld om toezicht op energiebesparing te intensiveren.
- » Meer Jaren Afspraken Energiebesparing en -Efficiëntie (MJA-3/MEE): de bestaande afspraken met het bedrijfsleven zijn afgelopen. Voor het vervolg zijn, met een portefeuille aanpak voor beheerders van meerdere gebouwen, afspraken gemaakt over energiebesparing, met inbreng van IPO.

Omgevingsveiligheid:

- » Provinciale subsidieregeling opruiming drugsafval: mede door lobby van het IPO is de subsidieregeling van € 1 miljoen met € 1.5 miljoen van JenV verhoogd om de problemen rond drugsafval adequaat te kunnen aanpakken.
- » Brzo-monitor: bijdrage van het IPO aan de jaarlijkse Brzo-monitor, die inzichtelijk maakt of majeure risicovolle bedrijven (zgn. Besluit risico's zware ongevallen (Brzo-) bedrijven) voldoen aan de regelgeving, als onderdeel van de Staat van de Veiligheid.

VTH-stelsel/Omgevingswet en VTH:

- » Instrumentenkoffer Omgevingswet: in IPO-verband is uitwerking gegeven aan een aantal instrumenten onder de Ow, waar onder milieuleges, bestuurlijke boete en een handreiking voor

Financiële Zekerheidsstelling bij majeure risicobedrijven en afvalbedrijven.

- » Evaluatie VTH-stelsel/rapport Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV): naar aanleiding hiervan is door het Rijk, IPO en VNG invulling gegeven aan verdere professionalisering van het stelsel en de aanpak van milieucriminaliteit. Door het IPO is advies opgesteld over professionalisering beleid-uitvoering (zgn. 'big 8'), 'onafhankelijkheid'/tegen gaan van ongewenste bestuurlijke inmenging in de uitvoering van toezicht en handhaving en is een nieuwe Landelijke Handhavingsstrategie onder de Ow (LHSO) opgeleverd, die in het BOB van 12 oktober 2022 is vastgesteld.
- » Commissie Versterking VTH-stelsel (cie. Van Aartsen): op 4 maart 2021 bracht de commissie advies uit over verbetering van het VTH-stelsel. Lobby van het IPO was gericht op het tot stand komen van het advies en op de uitvoering in het vervolgtraject. Inmiddels is samen met de bestuurlijke partners een uitvoeringsprogramma gestart (het Interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel) dat een looptijd heeft van twee jaar (link naar programma).

Daarnaast is input geleverd op een aantal programmalijn-overstijgende dossiers, waar onder het Nationaal Milieubeleidskader (kaderstellend voor het Nationaal Milieu Programma (NMP)), EU-milieudossiers (o.a. Richtlijn Industriële Emissies en Richtlijn Luchtkwaliteit), beleidswijziging t.a.v. diepe plassen en verbod op varende ontgassen.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

De grote opgaven binnen MTH voor de komende bestuursperiode zijn:

- » Versterking VTH-stelsel: de uitkomsten van [het Interbestuurlijk Programma \(IBP\) versterking VTH-stelsel](#), moeten resulteren in robuuste en toekomstbestendige omgevingsdiensten en in een versterkt VTH-stelsel als geheel.
- » Nationaal Milieuprogramma (NMP): met inbreng van de gezamenlijke provincies wordt dit eind 2023 vastgesteld. Het NMP legt de koers vast voor het milieubeleid voor de komende periode voor diverse onderwerpen, waaronder CE, ZZS en gezonde en veilige leefomgeving.
- » Implementatie Omgevingswet en VTH: na inwerkingtreding van de Omgevingswet, zal de uitvoering ongetwijfeld tegen knelpunten aanlopen, die oplossing behoeven.
- » Uitvoerbaarheid van beleid: niet alleen beleid maken, maar deze adequaat kunnen uitvoeren is van groot belang. Dit betekent ook aandacht voor de arbeidsmarkt problematiek.

Dit vertaalt zich voor de korte termijn in opgaven, zoals:

- » Borgen structurele financiering BRZO+: het convenant BRZO+ is gesloten (zie onder). Op korte termijn moeten de financiën hiervoor worden geborgd.
- » Omgevingsveiligheid: met de Ow verandert het beleid voor externe veiligheid rondom risicovolle activiteiten. Rekenregels moeten worden vastgesteld om tot zgn. realistische

aandachtsgebieden te komen voor de beoordeling van het groepsrisico/effecten.

- » VTH-stelsel: uitwerking IBP Versterking VTH-stelsel (voorstellen voor ondergrens en financiering van omgevingsdiensten, verbeteringen afstemming strafrecht/bestursrecht, informatievoorziening en kennisdelen, opstellen 'Staat van VTH' en voorstellen voor uniformere mandatering aan omgevingsdiensten en om tot meer onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving te komen).
- » Bouwstenenvisie CE-VTH: bouwstenen actief inbrengen in de provinciale coalitiebesprekingen t.b.v. de coalitieprogramma's en in het IBP Versterking VTH-stelsel.

Voor de langere termijn, zal op de agenda staan:

- » Structurele financiering omgevingsdiensten: het IBP, van 2023-2024, moet resulteren in structurele financiering van versterkte omgevingsdiensten voor de periode daarna.
- » Subsidieregeling opruiming drugsafval: voor een geharmoniseerde uitvoering van de provinciale regeling wordt deze omgezet in een Rijksregeling.
- » Structurele financiering uitvoering taken Externe Veiligheid (EV): uitvoering van provinciale taken op het terrein van EV loopt via de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO), als tijdelijke financiering. Structurele financiering via het Provinciefonds is wenselijk.
- » Brede landelijke aanpak ZZS: met het Rijk zullen afspraken moeten worden gemaakt over een intercompartimentale aanpak

van ZZS, waaronder PFAS.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Op het terrein van omgevingsveiligheid zijn de afgelopen periode bestuurlijke afspraken gemaakt. Zo is op 11 oktober 2021 het Convenant BRZO+ ondertekend. Deze is gericht op een versterkte samenwerking en verbeterde professionalisering van toezicht en handhaving van de samenwerkende partijen (beleid: provincies, IenW, SZW en JenV en uitvoering: Brzo-omgevingsdiensten, Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en Veiligheidsregio's) t.a.v. majeure risicovolle bedrijven. Afspraken over de structurele financiering moeten dit jaar nog worden gefinaliseerd. Het VTH-stelsel heeft de afgelopen periode veel aandacht gehad n.a.v. het advies van de commissie Van Aartsen over verbetering van het VTH-stelsel. Op 20 juni 2022 is in het Bestuurlijk Omgevingsberaad het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel vastgesteld tussen IenW, JenV, BZK, IPO, VNG en Omgevingsdienst NL (ODNL) om uitvoering te geven aan het advies van Van Aartsen.

In aanvulling hierop zijn onder meer de volgende afspraken gemaakt:

- » Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO) 2021-2024: vastgesteld in het Bestuurlijk Omgevingsberaad op 6 maart 2020 (IenW, IPO en VNG)
- » Schone Luchtakkoord: eerste handtekeningen geplaatst op 13 januari 2020, inmiddels ondertekend door alle provincies (en 90 gemeenten en het Rijk),

gericht op permanente verbetering van de luchtkwaliteit in Nederland.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

Het IenW is als stelselverantwoordelijke voor VTH de belangrijkste Rijkspartner. Gezien de breedte van MTH, zijn echter ook de ministeries van JenV en SZW (o.a. t.a.v. omgevingsveiligheid), EZK (energiebesparing), BZK (stelselen Omgevingswet) en VWS (gezonde leefomgeving) belangrijke stakeholders. Voor wat betreft de lobby wordt veel opgetrokken/afgestemd met de VNG. Voor een goede afstemming tussen beleid en uitvoering is regelmatig overleg tussen de BAC MTH en de directeurs van de 6 Brzo-omgevingsdiensten, en met Omgevingsdienst NL. Ook vindt afstemming plaats met de koepels van het bedrijfsleven (VNO-NCW, VNCI en Vereniging Afvalbedrijven (VA)) en het RIVM.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

MTH betreft de leefomgeving in brede zin. Met de meeste programma's/dossiers in IPO-verband is dan ook samenhang:

- » ROWW: ZZS en PFAS (water en bodem), omgevingsveiligheid (wonen) en luchtkwaliteit (wonen)
- » Mobiliteit: basisnet (vervoer gevaarlijke stoffen), normering werkgebonden personenmobiliteit, luchtkwaliteit
- » Klimaat en Energie: energiebesparingsplicht (bedrijven), aanpak industriële piekbelasters stikstof, verduurzaming industrie
- » Vitaal Platteland/Stikstof: vergunningverlening, toezicht en

handhaving buitengebied, aanpak industriële piekbelasters stikstof

- » Regionale Economie: circulaire economie
- » Kwaliteit Openbaar Bestuur: VTH-stelsel, Interbestuurlijk Toezicht (IBT)
- » Huis van de Nederlandse Provincies (HNP): duurzame en gezonde leefomgeving
- » BIJ12: subsidieregeling opruiming drugsafval, portaal risicokaart en informatielandschap Externe Veiligheid.

Regionale Economie

Managementsamenvatting

De IPO-inzet voor het programma Regionale Economie is gericht op het bijdragen aan ontwikkelkracht, innovatie en duurzaam verdienvermogen van de regionale economie in de provincies. Dit vertaalt zich in de verschillende opgaven die specifiek gericht zijn op het versterken en toekomstbestendig maken van de regionale economie, maar ook in een ruimtelijke opgave.

Binnen de opgaves ligt de focus op de grote maatschappelijke opgaves en transities, zoals digitalisering en verduurzaming/circulair.

Dossier: Ruimtelijke Economie

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

In april 2022 zijn door provincies met BZK bestuurlijke afspraken gemaakt om GRIP op grote bedrijfsvestigingen te krijgen. Dit in de kern vanuit de maatschappelijke zorg over de vestiging van grote, footloose, logistieke dienstverleners. De afspraken behelzen onder meer inzet op clustering, regionale meerwaarde en herontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen. De intentie is daarbij om te komen tot een proces waarbij regionale programmeringsafspraken worden gemaakt door provincies, waarbij ook bovenregionale en bovenprovinciale afstemming plaats vindt, en afstemming over het invoegen van nationale belangen.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Op korte termijn zal de invulling van de bestuurlijke afspraken zijn beslag krijgen, waarna het proces om tot de (boven) regionale afstemming te komen zal worden ingericht. Ruimte voor economische ontwikkeling is ook onderdeel van het ruimtelijke puzzelproces in 2023.

Vanuit het ministerie van EZK wordt gewerkt aan een Nationaal Programma voor Ruimtelijke Economie. Dat zal in 2023 het licht gaan zien. Provincies zijn hierbij betrokken.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Bestuurlijke afspraken GRIP in april 2021.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

BZK | EZK | I&W | VNG | Betrokkenheid vanuit VNO-NCW en MKB NL

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Bij GRIP wordt cross over samengewerkt met de BAC ROWW, mede gezien raakvlak met de ruimtelijke puzzel.

Bij BIJ12 draait IBIS, wat in het licht van GRIP vraagt om een herijking / doorstart. Ook de arbeidsmarktgegevens zijn voor prognoses van belang. Provincies hebben daarvoor gezamenlijk het systeem LISA, wat werkt vanuit een eigenstandige stichting. De intentie is uitgesproken om het naar BIJ12 over te hevelen.

Dossier: Digitale Economie

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Provincies werken samen met het Rijk aan de uitvoering van de strategie Digitale Economie. De strategie omvat o.a. de thema's: versnellen digitalisering mkb, stimuleren digitale innovatie en vaardigheden en het behouden en versterken van een hoogwaardige digitale infrastructuur. In december 2021 is er een Rijk/regio agenda digitalisering mkb opgesteld met het doel om het brede mkb mee te krijgen in de digitaliseringstransitie. Als onderdeel van deze agenda is in februari 2023 het digitaliseringsaanbod voor het mkb in kaart gebracht d.m.v. de regionale digitaliseringsscan.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Op korte termijn zal de strategie Digitale Economie van EZK nader worden uitgewerkt. Provincies zijn hier nauw bij betrokken. Als onderdeel van het spoor 'versnellen digitalisering mkb' zal de regionale digitaliseringsscan worden ontsloten en zullen de vervolgstappen die hier uit voortkomen in Rijk/regio verband, en integraal met het brede MKB dienstverlening spoor, worden opgepakt.

Vanuit het ministerie van EZK wordt gewerkt aan een visie op de digitale infrastructuur. Dat zal in 2023 worden opgeleverd. Provincies zijn hierbij betrokken.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Nauwe samenwerking met EZK op het 'versnellen digitalisering mkb' spoor. Provincies hebben

zich gecommitteerd aan het uitvoeren van de regionale digitaliseringsscan.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

EZK | VNG | ROMs | VNO-NCW | MKB NL | Betrokkenheid vanuit KvK | RvO

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Het spoor 'versnellen digitalisering mkb' is onderdeel van het thema brede mkb dienstverlening. Het spoor 'behouden en versterken van een hoogwaardige digitale infrastructuur' heeft een koppeling met Ruimtelijke Economie/GRIP en ROWW waar het gaat om datacenters.

Dossier: Circulaire Economie

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

In februari 2023 heeft het Nationaal Programma Circulaire Economie het licht gezien. Provincies zien dat dit programma vraagt om nadere versnelling, verbreding en investering. Om dit te borgen willen provincies toe naar bestuurlijke afspraken na de zomer. Met de huidige inzet vanuit het Rijk zal namelijk het doel om in 2050 circulair te zijn niet worden gerealiseerd. Provincies werken zelf gezamenlijk vanuit de zgn. Krachtenkaart CE aan gezamenlijk instrumentarium om CE in de regio te versnellen. Dit loopt van circulair inkopen en aanbesteden tot gerichte dienstverlening aan het MKB in de regio.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Met het verschijnen van het NPCE zal men vanuit het Rijk tot uitvoering van dit programma willen komen. De inzet is om hierover tot bestuurlijke afspraken te komen met de medeoverheden, zodat ook de randvoorwaarden voor succesvolle invoering kunnen worden geborgd.

De inzet vanuit provincies ten aanzien van MKB Dienstverlening zal ook vanuit die opgave worden opgepakt.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Provincies hebben zich verbonden om via de Krachtenkaart CE samen in te zetten op het versterken van CE in de regio. Middels provinciale Kansencarten geven zij ook aan waar ze binnen provincies op inzetten.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

I&W | EZK | VNG | VNO-NCW | MKB NL

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

MTH, met name i.v.m. regelgeving over afvalstoffen. K&E omdat CE een belangrijke bijdrage kan leveren aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen.

Dossier: Innovatiebeleid

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Via verschillende sporen zetten provincies in op innovatiebeleid. Het gaat zowel om het aanjagen

van innovatie als het zorgdragen dat innovaties ook daadwerkelijk landen in de regionale economie. Middels EU-fondsen zoals EFRO, landelijke regelingen zoals MIT en VFF, maar ook met eigen regelingen. De ROM's (Regionale Ontwikkelings Maatschappijen), waar provincies grootste aandeelhouder van zijn, zijn voor het aanjagen van innovatie een belangrijke speler/uitvoerder in de regio. Sinds kort zijn de ROM's landsdekkend en verenigd in ROM's NL.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Het missiegedreven beleid (MTIB) wordt in 2023 herijkt. Provincies zetten daarbij, gezamenlijk met de ROM's, in op een betere verankering van de regionale component en op valorisatie. Het aanbod daartoe wordt ontwikkeld in gezamenlijkheid en moet na de zomer landen in het nieuwe innovatie convenant en daaraan gelieerde innovatie agenda's.

Met het ontstaan van het landelijk netwerk van ROM's, wordt nieuw landelijk beleid ontwikkeld. Onderdeel daarvan zijn ondermeer een landelijke aandeelhoudersinstructie, een landelijk jaarplan (motie Amahaouch) en de doorontwikkeling naar ROM's 3.0.

Dit jaar worden de EU fondsen, zoals EFRO, aan een midterm review onderworpen. Daarmee worden ook de eerste stenen in de vijver gelegd voor de volgende periode vanaf 2027.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Er is nauwe samenwerking met EZK op het

gebied van Rijk-Regio, voortkomend nog uit het Herstelplan Regionale Economie ten tijde van Corona dat ook door EZK is omarmd. Dit wordt omgezet / doorgezet in bovenstaande ontwikkelingen.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

EZK | RvO | ROM's NL | VNG | VNO-NCW | MKB NL

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

HNP, K&E

Dossier: Dienstverlening

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

In 2022 is het advies van het Comité voor Ondernemerschap verschenen. Hierin wordt geadviseerd om te komen tot een ontwikkelagenda voor MKB Dienstverlening met landelijke afspraken op hoofdlijnen waarin wordt opgenomen wat ondernemers nodig hebben en hoe dat georganiseerd wordt. Daarnaast adviseert het Comité om een specifieke aanpak te ontwikkelen voor digitalisering, verduurzaming en arbeidsmarkt. Op 1 januari is een Kwartiermaker gestart die invulling moet geven aan deze aanbeveling. Provincies zijn/worden bij beide sporen betrokken.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Het uitvoering geven aan de adviezen van het Comité vraagt in eerste instantie positiebepaling namens de gezamenlijke provincies en vervolgens het invulling geven aan overeengekomen

afspraken.

Op het terrein van CE en Digitale Economie zijn provincies al bezig om het aanbod aan dienstverlening in kaart te brengen, te analyseren en in afstemming met het Rijk, tot vervolgstappen te komen zodat de inzet van de dienstverlening effectiever wordt.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Gezamenlijke inzet van provincies en met Rijk, VNG, VNO/NCW en MKB NL in vervolg op het Herstelplan Regionale Economie. Dit zal naar verwachting landen in landelijke afspraken in de tweede helft van 2023.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

EZK | VNG | ROM's NL | RvO | KvK | VNO-NCW | MKB NL

Ruimtelijke Ontwikkeling, Water en Bodem & Wonen

Managementsamenvatting

In de afgelopen bestuursperiode heeft het accent voornamelijk gelegen in het positioneren van de provinciesteden aan de woningbouwopgave. Daarom zijn provincies medeondertekenaar van de **Actieagenda wonen** van Aedes. Deze inspanningen hebben geresulteerd in erkenning van de regierol van provincies in de woningbouwopgave: alle provincies hebben op 13 oktober 2022 de provinciale woningbouwafspraken met de minister ondertekend die de basis vormen voor de af te sluiten woondeals en vervolgens voor de versnelde realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030. Dankzij de strategische propositie van 'rol in de ruimte' is er ook erkenning van de provinciale regierol in de ruimtelijke ontwikkeling. Met behulp van het – in december 2022 – gepubliceerde Startpakket komen alle 12 provincies in oktober van dit jaar met een integraal ruimtelijk voorstel waarin de nationale opgaven zijn verbonden met de provinciale opgaven. Dit voorstel vormt de basis voor enerzijds de te maken bestuurlijke afspraken tussen provincies en kabinet en anderzijds de nieuwe Nationale Omgevingsvisie in 2024. Daarnaast is de wettelijke taak van provincies voor waterkwaliteit en grondwater de afgelopen jaren versterkt met het maken van bestuurlijke afspraken om het

bereiken van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) een impuls te geven. Deze opgave wordt komend jaar verder uitgewerkt in het provinciale programma landelijk gebied.

Dossier: Wonen

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Werkend vanuit de bestuurlijke opdrachten om provincie te positioneren en te instrumenteren en de woningmarkt voldoende investeringsvermogen te geven, hebben de gezamenlijke provincies de Actieagenda wonen van Aedes mede ondertekent. Dat heeft er onder meer toe geleid dat de verhuurdersheffing is afgeschaft en tegelijk de Woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds zijn bestendigd. Tevens heeft het IPO een propositie wonen en bereikbaarheid opgeleverd met als leidend beginsel: 'de juiste woning op de juiste plek voor de juiste doelgroep', die input heeft geleverd in de rijksprogramma's.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

De toegekende regierol van provincies op het gebied van volkshuisvesting wordt komend jaar verankerd in de Wet versterking regie volkshuisvesting. Daarbij moet belangenbehartiging worden gepleegd op voldoende (doorzettings)instrumentarium. Er wordt ook nagedacht over actieve grondpolitiek. Tevens zal water en bodem sturend een belangrijk sturend mechanisme worden voor keuzes en inrichting van woningbouwlocaties.

Daarnaast is voor een toekomstbestendige

woningbouw meer invulling nodig voor aspecten als klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit, bereikbaarheid en levering van energie en drinkwater. Een deel daarvan zal normerend worden opgenomen in toekomstige regelgeving, dat leidt tot een level playing field en industrialisatie kan bevorderen. Ook zullen er experimentele woonwijken worden gerealiseerd met een decentrale duurzame energieopwekking.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Met het aantreden van het nieuwe kabinet is een sterke impuls uitgegaan om de woningbouw te versnellen, betaalbaarder te maken en meer sociale huurwoningen te realiseren onder meer voor urgente doelgroepen. Tevens heeft het kabinet geld vrijgemaakt voor de investeringen in bereikbaarheid ten behoeve van woningbouw waarover afspraken zijn gemaakt in het bestuurlijk overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Ook hebben alle 12 provincies op 13 oktober 2022 provinciale woningbouwafspraken gemaakt over aantallen woningen, aandeel betaalbaarheid, sociale huurwoningen die tot en met de provinciale verkiezingen een uitwerking krijgen in te sluiten woondeals met gemeenten, voorzien van ten minste steunverklaringen van woningcorporaties. Belangrijk en voortdurend aandacht vragend aspect betreft de wederkerigheid van afspraken. Er zijn momenteel nog teveel belemmeringen die een vlotte woningbouw in de weg staan. Er is geen gebrek aan voldoende plannen en locaties, maar wel aan financiële middelen om publieke onrendabele toppen in woningbouw af te dekken, gebrek aan stikstofruimte om vergunningen af te

geven, en gebrek aan capaciteit bij gemeenten en marktpartijen.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

BZK/VRO, I&W, EZK en LNV | VNG | Aedes | NEPROM | Bouwend Nederland | Alle 30 partners van de actieagenda wonen

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

De belangrijkste koppelingen liggen op vlak van energie- en drinkwatervoorziening, creëren van voldoende stikstofruimte om vergunningverlening los te trekken en de ruimtelijke puzzel.

Dossier: Water

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Met het oog op de bestuurlijke opdrachten heeft het IPO voor KRW met oog op afspraken in kader van Delta-aanpak waterkwaliteit een position paper gemaakt, die ook benut is in het vormgeven van het 7e Nitraatactieprogramma (NAP); eveneens voor Ruimtelijke adaptatie, voor grondwater als input voor de Studiegroep grondwater en voor water en bodem sturend.

Er is hernieuwde aandacht voor wateroverlast als gevolg van de gebeurtenissen in Limburg in 2021, resulterend in aanbevelingen gedaan voor de beleidstafel hoogwater en wateroverlast. In 2019 is eenzelfde beleidstafel ingericht geweest voor droogte, ingegeven door de droge zomer van 2018.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

De verwachting is dat de EU extra regels gaat stellen voor waterkwaliteit, zoals bleek bij het afbouwen van de derogatie, de wijziging van de EU-richtlijnen Kaderrichtlijn water (KRW), grondwaterrichtlijn (GWR) en richtlijn prioritair stoffen (RPS). Tegelijkertijd dat het niet halen van de doelen van de KRW in 2027 vergunningverlening ernstig kan gaan belemmeren, vergelijkbaar met stikstof. Naast de bestuurlijke afspraken Delta-aanpak, die al een impuls gaven om de KRW-doelen te halen, werken provincies nu om in het kader van NPLG uitvoering te geven aan het 7e NAP, met name bufferstroken in beekdalen, zodat de belasting met nutriënten snel gaat dalen. Tevens is er een traject opgezet om zicht te houden op de uitvoering en realisatie van de afgesproken maatregelen voor het halen van de doelen van de KRW.

Tevens is een EU bodemgezondheidswet/verordening in de maak, die beperkingen gaat stellen aan graven en verplaatsen van grond en tevens moet leiden tot een rem op bodemafdekking en wellicht “no netto landtake” gaat inhouden. Dit betekent dat ruimtelijke ontwikkelingen als woningbouw, bedrijventerreinen en infrastructuur niet zomaar buitenstedelijk nog mogelijk zijn.

Daarnaast wordt gewerkt aan een klimaatadaptieve, natuurinclusieve maatlat, die omgezet gaat worden in regelgeving voor de bouw en gebiedsontwikkeling, waarbij de provinciale inzet is dat deze extra ambities ook voorzien zijn van een adequaat financieel arrangement.

Dit jaar worden ook de nieuwste klimaatscenario's

van het KNMI verwacht.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt in het kader van de Delta-aanpak om het bereiken van een goede waterkwaliteit een impuls te geven. Voor water en bodem sturend wordt dit jaar een uitvoeringstrategie ontwikkeld.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

UvW | VNG | VEWIN | I&W

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Deze liggen met name ten aanzien van de aankomende Europese bodemgezondheidswet, maar ook met Vitaal Platteland en IPSN in het kader van 7e NAP, derogatie, landbouwakkoord, provinciale programma's landelijk gebied (stikstofaanpak), woningbouwopgave, GRIP op grote ruimtevragers. Ruimtelijke Ontwikkeling, Water en Bodem & Wonen

Dossier: Ruimtelijke ontwikkeling

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Onze strategische propositie 'rol in de ruimte' heeft bijgedragen aan de toegekende rol van provincies als gebiedsregisseur en verantwoordelijk gemaakt om te komen tot een integraal ruimtelijk voorstel in oktober 2023 en het provinciaal ruimtelijk arrangement, bestaande uit bestuurlijke afspraken met het kabinet in december. Provincies zijn tevens verantwoordelijk gemaakt de ruimtelijk

structurerende keuzes uit de beleidsbrief water en bodem sturend om deze in gebiedsprocessen en gebiedsprogramma mee te nemen en zijn ook in het NPLG verantwoordelijk gemaakt voor het halen van de doelen op het gebied van natuur/stikstof, water (KRW) en klimaat.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

In 2023 leveren alle provincies een integraal ruimtelijk voorstel op dat enerzijds de basis vormt voor het af te sluiten provinciaal ruimtelijk arrangement, inhoudende bestuurlijke afspraken en anderzijds het fundament vormt voor de nieuwe Nationale Omgevingsvisie in 2024.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

De afspraak is gemaakt dat provincies aan de slag gaan met de opgeleverde Startpakketten en via een ruimtelijke puzzelfase komen tot een integraal ruimtelijk voorstel.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

BZK | EZK | LNV | I&W | VNG | UvW

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Met water en bodem sturend als onderlegger van de puzzel, voor perspectief 1 met NPLG, voor perspectief 2, met GRIP en energietransitie (RES en pMIEK) en voor perspectief 3 met woningbouw.

Dossier: Omgevingswet

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Al sinds 2016 werken de provincies aan de implementatie van de Omgevingswet. Dit betreft zowel een aanpassing van het juridisch instrumentarium, als nieuwe digitale systemen en een verandering in gedrag en werkwijze. De wet zou aanvankelijk 1 januari 2018 inwerkingtreden. Door complexiteit, aanvankelijk met betrekking tot de wetgeving en vervolgens met betrekking tot het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), is de invoering van de wet inmiddels vijf keer uitgesteld. Door het uitstel hebben provincies werkzaamheden opnieuw moet doen en twee stelsels naast elkaar in de lucht gehouden. Het DSO is inmiddels zover gevorderd dat, met hulpconstructies als de tijdelijke alternatieve maatregelen (TAM) en het zicht op het werk dat nog moet gebeuren, er vertrouwen is dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 verantwoord in werking kan treden. Provincies zullen op 1 januari 2024 inhoudelijk ver genoeg zijn om minimaal te voldoen aan het niveau voor inwerkingtreding.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Inwerkingtreding van de Omgevingswet is nu voorzien op 1 januari 2024. De Staten-Generaal moeten op het moment van schrijven nog instemmen met de invoering op deze datum. Ook na inwerkingtreding moet er nog veel gebeuren, zowel in de implementatie bij provincies als bij de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel (DSO). Na 1-1-2024 gaan we in de praktijk werken met de Omgevingswet en het DSO. Er zullen calamiteiten zijn en dingen die niet goed werken. Calamiteiten

en issues moeten snel worden opgepakt. De eindambitie voor het DSO, het zogenoemde scenario 3, moet in 2029 gerealiseerd zijn.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

De afspraken rondom de invoering, de verdeling van de kosten en het beheer van DSO-LV liggen vast in 3 akkoorden: het Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet uit 2015, het Financieel Akkoord uit 2016 en het Beheerakkoord uit 2018. De komende periode zal via monitoring en evaluatie beoordeeld moeten worden of de afspraken die destijds gemaakt zijn, nog passend zijn gezien de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. In deze fase is veel interbestuurlijke discussie te verwachten over scope, tijd en geld, omdat er nog een forse ontwikkelopgave ligt, de beheerorganisatie DSO-LV nog niet volledig is ingericht en er nog geen overeenstemming is over een sluitende meerjarenbegroting.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

BZK | I&W | VNG | UvW | Omgevingsdienst NL

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Door het nieuwe wettelijk instrumentarium en het digitale stelsel heeft de Omgevingswet een relatie met vrijwel alle voor de provincies relevante dossiers in het ruimtelijke domein, zoals bijv. VTH, energietransitie, wonen en landelijk gebied.

Binnen het IPO zet het IPO-bureau in Den Haag zich in voor belangenbehartiging, coördinatie strategisch opdrachtgeverschap, financiële

advisering en communicatie. BIJ12 zet zich in voor coördinatie van het tactisch opdrachtgeverschap, coördinatie van gebruikersinput en inhoudelijke expertise vanuit de provincies, ondersteuning kennisdeling en levert inhoudelijke expertise. Deze samenwerking binnen de vereniging levert een stevige positie op voor de provincies in relatie tot het Rijk in het DSO.

Stikstof IPSN

Managementsamenvatting

De Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur (IPSN) heeft als hoofddoel de provincies beter in staat te stellen aan hun integrale opgave voor stikstofreductie en natuurverbetering te voldoen, de hiervoor benodigde beleidskeuzes te maken, maatregelen uit te voeren en hierover duidelijke (samenwerkings)afspraken met het Rijk te maken. Drie programmalijnen dragen aan dit hoofddoel bij: 1) Uitvoeringsbeleid en ondersteunend instrumentarium; 2) Beleidsontwikkeling gebiedsgerichte aanpak en 3) Strategie en visie landelijk gebied. Een vierde programmalijn ondersteunt het (inter)bestuurlijke besluitvormingsproces.

Door de slechte staat van de natuur staat vergunningverlening steeds verder onder druk en is sprake van een toenemend aantal intrekkingen en handhavingsverzoeken. Zekere en geborgde maatregelen zijn nog onvoldoende aanwezig om deze patstelling te doorbreken. Dit legt een grote druk op de uitvoeringscapaciteit van provincies. Nadere bestuurlijke afspraken zijn nodig ten aanzien van het legaliseren van PAS-melders, regie over de uitgifte van stikstofruimte uit de stikstofbanken, generiek beleid en betrouwbare informatiesystemen voor monitoring & data.

De uitwerking van de piekbelastersaanpak en de uitvoering daarvan (inclusief het verplichtende spoor) zullen de komende tijd veel impact

hebben op de vergunningverlening en de gebiedsprogramma's die door de provincies worden opgesteld. De IPSN ondersteunt de provincies bij de gebiedsprogramma's door beleidsbeïnvloeding met betrekking tot de (indicatieve) doelen en de budgetverdeling, de handreiking gebiedsprogramma's, het spelregelkader transitiefonds en beëindigingsregelingen zoals de LBV en de LBV+. De IPSN draagt ook bij aan pilots voor de gebiedsprogramma's (die weer kunnen leiden tot aanpassingen van beleidsdocumenten) en het opzetten van een monitoringssystematiek voor doelbereik.

Met name het landbouwakkoord en het definitieve NPLG vragen nog om politieke keuzes. De hierbij behorende wederkerige verantwoordelijkheid tussen Rijk en provincies – onder andere met betrekking tot generiek beleid, uitvoerbaarheid en beschikbaarheid van middelen (geld, kennis en capaciteit) – is voor de provincies van groot belang resp. is medebepalend voor definitieve afspraken over (de verdeling van) de doelen voor klimaat, natuur en water. De uitkomsten van natuurdoelanalyses vergroten voorts de urgentie om aanvullende maatregelen te nemen. Dit vraagt om politieke besluitvorming bij Rijk en provincies.

Dossier: Uitvoeringsbeleid VTH en ondersteunend instrumentarium

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » VTH algemeen: Door de slechte staat van de natuur staat de vergunningverlening steeds verder onder druk en is sprake

van een toenemend aantal intrekkings- en handhavingsverzoeken. Zekere en geborgde maatregelen zijn nog onvoldoende aanwezig om deze patstelling te doorbreken en legt een grote druk op de uitvoeringscapaciteit van provincies.

- » Legalisatie PAS-melders: Legalisatie van PAS-melders is minder ver dan gehoopt. Regels omtrent additionaliteit en staatssteun werpen beperkingen op.
- » Extern salderen en stikstofbanken: Extern salderen is momenteel één van de weinige manieren voor het verlenen van natuurvergunningen. Zowel landelijke als provinciale stikstofbanken worden geleidelijk gevuld.
- » Piekbelasters: In aanvulling op het landelijke pakket aan maatregelen en de uitwerking van de gebiedsprogramma's wordt de aanpak piekbelasters uitgevoerd.
- » Monitoring, (stikstof)data en AERIUS:
 - » Betrouwbare en deelbare data (AVG) vormen een belangrijke randvoorwaarde om als provincies uitvoering te kunnen geven aan de aanpak van het stikstofdossier.
 - » Met de uitvoering krijgt een daarop afgestemde monitoring steeds meer vorm.
 - » Provincies zijn van medeopdrachtgever, key-user geworden in nieuwe governance AERIUS.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » VTH algemeen:
 - » Doorvoeren vergunningplicht

intern salderen, afspraken over extern salderen en aanpak latente ruimte.

- » Onderzoek naar toezicht en handhaving van natuurvergunningen omtrent stikstof.
- » Legalisatie PAS-melders: Steeds meer verzoeken tot handhaving; nadere bestuurlijke afspraken nodig voor knelpunten voor legaliseren en generiek beleid.
- » Extern salderen en stikstofbanken: Bestuurlijke afspraken over regie op de uitgifte van stikstofruimte.
- » Piekbelasters:
 - » Aanpak piekbelasters moet oplopen met gebiedsprocessen. Uitvoering voorzien april 2023.
 - » Besluitvorming nodig over de uitvoering over rol van Rijk en provincies, incl. verplicht spoor.
- » AERIUS: Advies van Adviescollege ICT over AERIUS, en bestuurlijke reactie van de minister.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » VTH algemeen:
 - » Natuurdoel Analyse (NDA)-oordelen "ja, mits" of "nee, tenzij" vraagt van provincies bij vergunningaanvragen extra en bijzondere zorgvuldigheid.
 - » Vergunningplicht intern salderen en inperken latente ruimte in AMvB.
 - » Aangescherpte spelregels extern salderen omtrent elkaar informeren, prioritering en afroming voor natuur.

- » Legalisatie PAS-melders: Wettelijke opdracht Rijk legaliseren Pas-melders uiterlijk februari 2025.
- » Piekbelasters: Evaluatie najaar 2023 voortgang vrijwilligheid bij aanpak piekbelasters.

Dossier: Beleidsontwikkeling gebiedsgerichte aanpak

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

- » Input geleverd **position paper Stikstofplan** van de provincies stikstofplan_def.pdf (ipo.nl)> .
- » Advies aan de Minister voor Natuur en Stikstof over de richtinggevende doelen per provincie is grotendeels overgenomen door het Rijk.
- » Beleidsbeïnvloeding NPLG: doelen, handreiking en spelregels transitiefonds gebiedsprogramma's.
- » Agenderen en uitvoeren van praktijkpilots gebiedsprogramma's NPLG.
- » Introductie van regiodagen voor interbestuurlijke kennisdeling en samenwerking.
- » Provinciale belangen ingebracht voor het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering onder de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn).
- » Bronmaatregel – MGA-1: afstemming met LNV over uitvoerbaarheid van deze regeling.
- » Expertise ingebracht bij pilot grondbank.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange

termijn?

Korte termijn (tot eind 2023):

- » Aanpassing Handreiking gebiedsprogramma's en Spelregelkader Transitiefonds o.b.v. pilot uitkomsten.
- » Indicatieve budgetverdeling van het transitiefonds.
- » In gebiedsprogramma's verwerken: sectordoelen industrie en mobiliteit stikstof; regionale doelen natuur en klimaat; Landbouwakkoord, Aanpak Piekbelasting, NDA's, adviezen Ecologische Autoriteit.
- » Inwerkingtreding beëindigingsregelingen LBV en LBV+ na notificatie op staatssteun in Brussel (MGA2, Lbv, Lbv+).
- » Data- en monitoringsystematiek voor de gebiedsprogramma's voor opstellen, uitvoeren en doelbereik.
- » Vakberaad grondzaken o.a. voor inzet Nationale Grondbank (NGB) en provinciale grondbanken bij transitie landelijk gebied.
- » Juridische borging NPLG met ter inzage leggen, uitvoeren Notitie Reikwijdte en Detailniveau en planMER NPLG.

Lange termijn (vanaf 2024):

- » Doorontwikkeling en uitvoering gebiedsprogramma's en maatregelpakketten.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

- » Provincies onderschrijven de doelen van Wsn, PSN en NPLG.
- » Provincies nemen hun verantwoordelijkheid en voeren regie op hoe die doelen bereikt kunnen worden.

- » Provincies kunnen zich vinden in het principe van een verdeelmechanisme voor indicatieve budgetten transitiefonds.
- » Provincies hechten aan wederkerige verantwoordelijkheid tussen Rijk en provincies. Dit zit in nationale generieke maatregelen, uitvoerbaarheid, middelen (geld, kennis en capaciteit). Voor capaciteit zijn de uitkomsten van het lopende Artikel 2 (Financiële Verhoudingswet) onderzoek van belang.
- » RTLG is formeel vanaf oktober 2022 inwerking getreden, het IPO is namens provincies, UvW en VNG mede-opdrachtgever.

Dossier: Strategie en visie landelijk gebied

Wat is er in het verleden al gebeurd/bereikt rondom dit dossier?

Inzet voorbereid voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), met o.a.:

- » een position paper landbouw (zie ook dossier BAC VP)
- » een verkenning generiek beleid
- » een verkenning naar consequenties van komende wijzigingen in natuurdoelen.

Er is met provincies gestart met ontwikkeling van Natuurdoelanalyses (NDA's), Daarbij:

- » is invulling gegeven aan de wettelijke verplichting (Wet Natuurbescherming),
- » is een handreiking ontwikkeld voor het opstellen van Natuurdoelanalyses,
- » zijn afspraken gemaakt over toetsing door de Ecologische Autoriteit (EA),
- » zijn handelingsopties ontwikkeld voor VTH

indien op basis van Natuurdoelanalyses blijkt dat behoud en herstel van natuur niet is gewaarborgd.

In het plan van aanpak voor integrale natuurmonitoring (de businesscase Programma Natuur) is opgenomen hoe kan worden aangesloten op de stikstofaanpak.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

- » Wijzigingen wetgeving: Provinciale inbreng nodig op komende EU-verordening natuur en wetswijziging omgevingswaarden stikstof (alternatief voor doel 74 % habitattypen onder de kritische depositiewaarde)
- » Doorontwikkeling NPLG en landbouwakkoord:
 - » inzet provincies bepalen o.b.v. verkenning generiek beleid en afspraken maken met het Rijk.
 - » verdere uitwerking van doelen en structurerende keuzes.
- » Natuurdoelanalyses:
 - » provincies leveren natuurdoelanalyses uiterlijk april 2023 op.
 - » toetsing door EA (met kans op vertraging) en verwerking adviezen EA.
 - » mogelijke consequenties voor VTH en toenemende noodzaak tot bestuurlijke afspraken over aanvullende maatregelen.
- » Natuurmonitoring: focus en prioritering in uitvoeringsplan nodig voor aansluiting op de stikstofaanpak. Dit is ook nodig om

kennishiaten in de natuurdoelanalyses te dichten.

Waterschappen, Gemeenten en Terreinbeherende organisaties

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

De hoofdrichting is bepaald: er is een transitie nodig van het landelijk gebied om (internationale) doelen voor klimaat, natuur en water te realiseren en landbouw perspectief te bieden.

Met name het landbouwakkoord en het definitieve NPLG vragen nog politieke keuzes. Dat hangt ook samen met de keuzes die nodig zijn ten aanzien van generiek beleid. Dit is medebepalend voor definitieve afspraken over (verdeling van) doelen voor klimaat, natuur en water.

De uitkomsten van natuurdoelanalyses vergroten nog eens de urgentie om aanvullende maatregelen te nemen. Dat vraagt politieke besluitvorming bij Rijk en provincies.

Dossier: IPSN Algemeen

Wie zijn de belangrijkste stakeholders op dit dossier?

RVO | RIVM | WUR | PBL | Ministeries van LNV, I&W, BZK, EZK en Defensie | UvW | VNG | Regieorganisatie Transitie Landelijk Gebied (RTLG) | Ecologische Autoriteit | Versnellingsakkoord partners: LTO, Bouwend Nederland, VNONCW-MKB, Natuur en Milieu, Natuurmonumenten) |

Voortouwnemers Natura 2000 beheerplannen (LNV, I&W, provincies, Defensie) | Vanuit provinciale regierol gebiedsprogramma's ook: Landbouwsector, Ketenpartners landbouw,

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

- » Programma Vitaal Platteland (IPO): Programma Natuur fase I en II (IPO/LNV) inclusief Agenda Natuurinclusief, Bossenstrategie etc. Propositie Landbouw: perspectief landbouw en Landbouwakkoord, Doelensystematiek N2000, Voortgangsrapportage natuur, Monitoring.
- » Programma Ruimtelijke Ordening, Water en Wonen (IPO): Water en bodem sturend, KRW, NOVI/NOVEX, Omgevingswet.
- » Programma Klimaat (IPO) Sectordoelen Industrie en Mobiliteit i.r.t. doelen voor Landbouw.
- » BIJ12: BIJ12 en IPSN werken nauwsamen. Zo verzorgt/levert BIJ12 kennis en capaciteit, diensten en producten aan (provincies en IPSN o.a. vanuit Unit Stikstof&Natura2000, Unit NINB, BIJ12 Campus en Informatiepunt (BIJ12).

Werkgeverszaken

Managementsamenvatting

IPO werkgeverszaken werkt aan drie beleidsopgaven: het afsluiten van de cao provinciale sector, het doorontwikkelen en borgen van goed provinciaal en publiek werkgeverschap en de rechtspositie en integriteit van politiek ambtsdragers.

Komende maanden werken we aan verdere uitwerking van de proces- en studieafspraken uit de cao 2022-2023 en het optimaliseren en herinrichten van processen. De onderhandelingen voor een nieuwe cao starten in september van dit jaar. Interprovinciaal wordt samen met de ambtelijke adviescommissie (AAC) Werkgeverszaken invulling gegeven aan het ontwikkelen en borgen van goed provinciaal en publiek werkgeverschap. Binnen de ambtelijke adviesgroep werkgeverszaken vindt op dit moment het gesprek plaats over de invulling van rol en verantwoordelijkheid als collectief binnen het beleidsveld HRM.

Intersectoraal wordt het ontwikkelen en borgen van goed provinciaal en publiek werkgeverschap vormgegeven met de stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW). Komende periode zal in dat verband met name in het teken staan van de pensioenstelselherziening en de onderhandelingen over een nieuwe pensioenregeling.

Namens de provincies behartigt IPO Werkgeverszaken daarnaast ook in de komende periode de belangen inzake de

beloning, onkostenvergoedingen en andere arbeidsvoorwaarden van gedeputeerden, Commissarissen van de Koning en Statenleden bij het overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Dossier: Collectieve arbeidsovereenkomst (cao)

Belangrijkste gebeurtenissen in dit dossier

IPO werkgeverszaken behartigt conform bestuurlijke opdracht de belangen van de provinciale werkgevers in de onderhandelingen met de vakbonden over de arbeidsvoorwaarden in de sector. Als primair strategisch adviseur van de bestuurlijke onderhandelingsdelegatie en gesprekspartner voor de ambtelijke adviesgroep werkgeverszaken (AAC werkgeverszaken) wordt gewerkt aan moderne arbeidsvoorwaarden. In juni 2022 is op basis van vooraf vastgesteld onderhandelingskader een onderhandelaarsakkoord bereikt over de cao met looptijd van 1-1-2022 t/m 31-12-2023. Vanaf begin 2022 is door middel van een interactief co-creatieproces een constructief en creatief samenwerkingsproces tot stand gekomen tussen (jongere)medewerkers, HR-professionals en vakorganisaties om bij te dragen aan een toekomstbestendige set arbeidsvoorwaarden, vastgelegd in de cao.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Tot en met juni 2023 wordt paritair gewerkt aan de verdere uitwerking van de proces- en studieafspraken van de cao 2022-2023. Hierop kan de cao tussentijds worden aangepast. In het najaar van 2023 zal worden gestart met de

onderhandelingen voor de cao voor 2024 e.v.

De bestuurlijke onderhandelingsdelegatie (BOD) bestaat uit twee gedeputeerden, twee provinciesecretarissen, en een vertegenwoordiger namens de werkgeverscommissies. De BOD stemt met de portefeuillehouders een onderhandelingskader af voor de cao-onderhandelingen. Het afsluiten van de cao is onderdeel van de bestuurlijke opdracht van het IPO. De BOD staat in verbinding met het IPO-bestuur via het bestuurslid van het IPO en met de provinciesecretaris(en) die onderwerpen – eventueel ter consultatie – kunnen voorleggen aan de Kring van provinciesecretarissen (KPS).

De AAC Werkgeverszaken, bestaande uit de hoofden HR van de provincies, geeft gevraagd of ongevraagd advies aan de BOD over de cao en staat in verbinding met de secretaris(en) in de BOD. Het voorzitterschap van de AAC wordt ingevuld door een hoofd HR uit een van de provincies.

De relatie met de vakbonden – lokaal en centraal – vormt een belangrijk onderdeel van het cao-proces. Tijdens de komende cao-onderhandelingen zullen de vakbonden stevig positie innemen om tot verdere koopkrachtverbetering te komen. Het Arbeidsmarkt en ontwikkelingsfonds Provincies (A&O fonds Provincies) heeft een rol bij de uitvoering van cao-afspraken.

In de periode tot de zomer van 2023 wordt naar aanleiding van de evaluatie van het cao-proces van 2021 de governance en het proces om tot een cao te komen beschreven en verder ingericht. Daarbij ligt de focus op een heldere rolverdeling en het inbedden van in het afgelopen cao-proces

nieuw geïntroduceerde elementen; zoals het werken met een onderhandelingskader i.p.v. mandaat, het opstellen van een gezamenlijke paritaire visie op werkgeverschap, het werken met een backroom (ambtelijke ondersteuning tijdens de onderhandelingen) en het concept van een ‘ademende cao’ (mogelijkheid van tussentijdse (inhoudelijke) aanpassingen in een langer lopende cao).

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

Vakbonden (FNV, CNV, AAV, CMHF) | 24 sectorwerkgevers die onder de cao vallen/volgers | Arbeidsmarkt en ontwikkelingsfonds Provincies (A&O fonds Provincies).

Dossier: Ontwikkelen en borgen goed provinciaal en publiek werkgeverschap

Intersectoraal

Belangrijkste gebeurtenissen in dit dossier

Namens de provincies borgt IPO, samen met de onderwijssectoren en de andere decentrale overheden, goed werkgeverschap met de stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW). Binnen ZPW wordt kennis gedeeld en worden de gezamenlijke belangen van de sectorwerkgevers van de onderwijssectoren en decentrale overheden gecoördineerd, geformuleerd en gecommuniceerd. ZPW is gesprekspartner voor het pensioenfonds ABP, kabinet en andere werkgeversorganisaties zoals VNO/NCW/MKB Nederland. Daarnaast stemt IPO Werkgeverszaken ambtelijk af over de ontwikkelingen aan werkgeverszijde met min

BZK als coördinerend ministerie en de andere decentrale overheden: o.a. ter voorbereiding van cao-onderhandelingen, onderhandelingen in de Pensioenkamer en consultatie wetgeving.

Wat kunnen we verwachten op korte én lange termijn?

Op de portefeuilles pensioenen, banenafpraak, arbeidsmarkt(beleid) en diversiteit wordt samengewerkt en gelobbyd via ZPW. Een plek aan tafel bij de SER is gewenst, er wordt via ZPW op dit moment deelgenomen aan een aantal SER-werkgroepen. Komende periode zal met name in het teken staan van de invoering van de Wet Toekomst Pensioenen en de onderhandelingen over een nieuwe pensioenregeling. Daarnaast aan de veranderende arbeidsmarkt en arbeidsvoorwaarden als gevolg van huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Wijzigingen in de pensioenregeling komen tot stand door onderhandeling tussen sociale partners in de zogenaamde pensioenkamer van de Raad voor het Overheidspersoneel. De sociale partners bestaan uit vertegenwoordigers van de werkgevers en werknemers uit de 14 overheids- en onderwijssectoren. De ZPW-sectoren worden in de Pensioenkamer vertegenwoordigd door een tweetal bestuurders van de sectoren en coördinator en adviseur pensioenen van ZPW. De portefeuillehouder werkgeverszaken van het IPO-bestuur is lid van het bestuur van ZPW.

Sectoraal

Interprovinciaal wordt met de ambtelijke

adviescommissie werkgeverszaken (AAC Werkgeverszaken, bestaande uit de hoofden HR van de provincies) invulling gegeven aan de ontwikkeling van de provinciale organisaties en goed werkgeverschap. Onderwerpen voor de komende periode zijn, naast advisering over de cao, onder meer arbeidsmarktprofilering als sector provincies. Binnen de AAC werkgeverszaken vindt op dit moment het gesprek plaats over de invulling van rol en verantwoordelijkheid als collectief binnen het beleidsveld HRM. Het invullen van het portefeuillehouderschap en inhoudelijke kennis en expertise van de AAC-leden is daarbij een randvoorwaarde. Op dit moment zijn we m.n. door een hoog verloop, nog niet in de beoogde situatie om de strategische adviesrol van de AAC werkgeverszaken voor de BOD op de gewenste manier in te vullen. We werken eraan om dit komende maanden verder in te richten om zo ook de onderwerpen waar we interprovinciaal de krachten bundelen aan te wijzen en vorm te geven.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

VNG | Vereniging Werken Voor Waterschappen (VWW) | Pensioenkamer Raad voor het Overheidspersoneel (PK ROP) | Overige ZPW-partners sectorvereniging voor het primair onderwijs (PO-Raad) | Branchevereniging van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs (MBO-Raad) | Vereniging van scholen in het voortgezet onderwijs (VO-Raad) | Werkgeversvereniging van de Universiteiten van Nederland (UNL) | Vereniging Hogescholen (VH) | Werkgeversvereniging van kennisintensieve (onderzoeks)organisaties (WVOI)

Dossier: Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers

Belangrijkste taak in dit dossier

Namens de provincies behartigt IPO Werkgeverszaken de belangen inzake de beloning, onkostenvergoedingen en andere arbeidsvoorwaarden van gedeputeerden, Commissarissen van de Koning en Statenleden bij het overleg met BZK. BZK ontwikkelt wet- en regelgeving waarin de rechtspositie van politiek ambtsdragers is vastgelegd, inclusief pensioen. Dit heeft onder meer geresulteerd in een advies over de vergoeding voor Statenleden en uitbreiding van reiskostenvergoedingen voor politiek ambtsdragers.

Verwachtingen op korte en langere termijn

Komende periode worden de voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van de uitvoering van het pensioen van politiek ambtsdragers, het APPA-pensioen, in samenwerking met Rijk en Waterschappen. Veranderingen in het pensioenstelsel voor werknemers hebben ook gevolgen voor de pensioenen van politiek ambtsdragers.

Welke politiek-bestuurlijke afspraken zijn er gemaakt (wat ligt vast) en welke keuzes moeten er nog gemaakt worden?

Het overleg over de rechtspositie wordt zes keer per jaar gevoerd in een ambtelijke werkgroep en twee keer per jaar in een bestuurlijk overleg. Het bestuurlijk overleg bespreekt daar de standpunten van de verschillende decentrale overheden ten aanzien van door BZK beoogde wet- en besluitvorming. IPO Werkgeverszaken bereidt het standpunt van de provincies voor. Ten

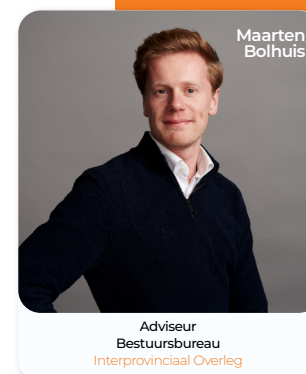
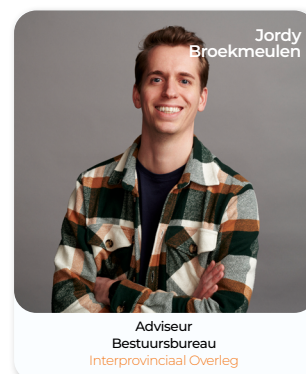
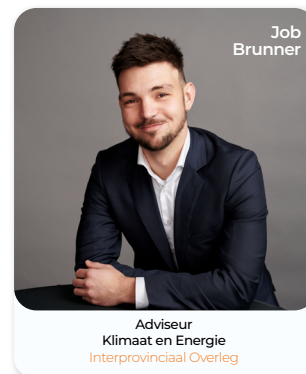
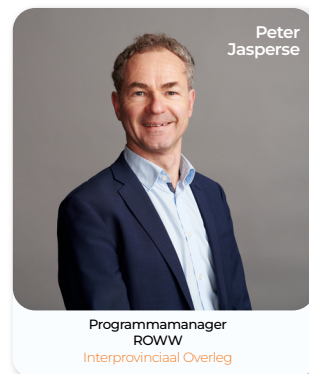
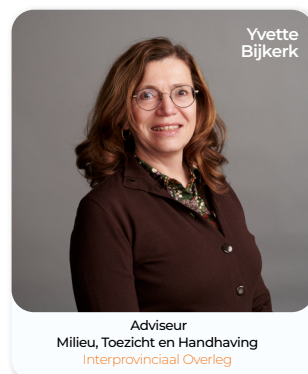
aanzien van de veranderingen in het pensioen van politiek ambtsdragers dienen zij formeel akkoord te gaan met die veranderingen namens de decentrale overheden, alvorens de Tweede Kamer hierover kan besluiten.

Wat zijn de belangrijkste koppelingen met andere dossiers/programma's en met BIJ12?

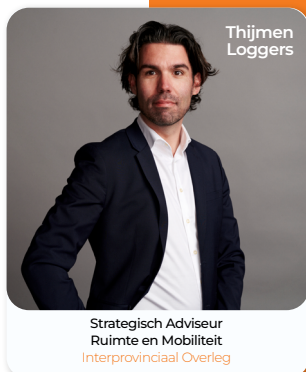
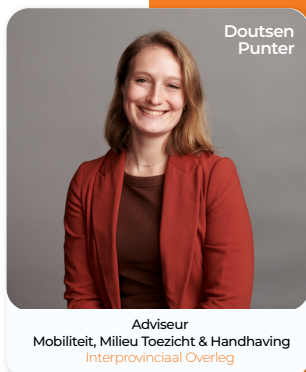
BZK | Beroepsvereniging voor Statenleden (Statenlid.nu) | VNG | UvW.

Collega's van het IPO-bureau

Wij verzoeken
u prudent om
te gaan met de
onderstaande
foto's en niet te
delen met een
derde

John
Visbeen

Opgavemanager
VTH IPSN
Intervinciaal Overleg

Nicole
Morskate

Project- en Programmaondersteuner
ROWW
Intervinciaal Overleg

Paulien
Maarleveld

Adviseur
MTH en Mobiliteit
Intervinciaal Overleg

Marten
Tilstra

Programmamanager
Interprovinciale Digitale Agenda
Intervinciaal Overleg

Michel
Schoemaker

Directie
Intervinciaal Overleg

Anouk
van der Lem

Project- en Programmaondersteuner
Regionale Economie
Intervinciaal Overleg

Collega's van BIJ12

Wij verzoeken u prudent om te gaan met de onderstaande foto's en niet te delen met een derde

Nienke
van Pijpen

Programmamanager

BIJ12

Paul
van der Linden

Manager
GBO Provincies

BIJ12

Pauline
Spreeuwenberg

Directiesecretaris

BIJ12

Pim
Vugteveen

Adviseur Campus

BIJ12

Ruud
Kuiperi

Adviseur Monitoring
Data

BIJ12

Afkortingen

Afkorting	Betekenis
A&O	Arbeidsmarkt en Ontwikkelingsfonds
AAC	Ambtelijke AdviesCommissie
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfond
AC	Ambtelijke Commissie
ACSG	Adviescommissie Schade Grondwater
AERIUS	Een rekenhulp voor het Programma Aanpak Stikstof
AFIR	Alternative Fuels Infrastructure Regulation
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
ANLb	Agrarisch natuur en landschapsbeheer
Appa	Algemene Pensioen- en uitkeringswet Politieke Ambtsdragers
AV	Algemene Vergadering
AVV	Alternatief voor Vakbond
AZ	Ministerie van Algemene Zaken
B&W	Burgemeester en Wethouders van een gemeente
BAC	Bestuurlijke AdviesCommissie
BAL	Besluit activiteiten leefomgeving
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BC	Bestuurlijke Commissie
BCF	BTW compensatie fonds
BDU	Brede doeluitkering
BIS	Basisinfrastructuur
BKCO	Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs
BKD	Bestuurlijke Kopgroep Digitalisering
BKL	Besluit kwaliteit leefomgeving
BNDW	Beleidsnota Drinkwater
BNG	Betalen naar Gebruik
BO	Bestuurlijk Overleg
BOb	Bestuurlijk Omgevingsberaad
BOD	Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie
BOFv	Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen
BRB	Beraad Ruimtelijk Beleid
BRG	Bestuurlijke Regiegroep
BRO	Basis Registratie Ondergrond
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BUZA	Ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZPW	bestuurlijk ZPW
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CdK	Commissaris van de Koning
CDS	Centrale Data Omgeving
CE	Circulaire Economie

CES	Cluster Energie Aanpak
CMHF	Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen
CmK	Cultuureducatie met Kwaliteit
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
CvdR	Comité van de Regio's
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
DG	Directeur Generaal
DOVA	Decentrale OV-autoriteiten
DROW	Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer
DSIH	Dutch Societal Innovation Hub
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DSO-LV	Landelijke Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet
DSP	Documentair Structuurplan
DUMO	Duurzame Mobiliteit
EA	Ecologische Autoriteit
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ERIAFF	European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
ETS	Emission Trade System
EU	Europese Unie
EV	Externe Veiligheid
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FCFS	First Come First Serve
FET	Formule-E Team
FIM	Federatie Instandhouding Monumenten
FIN	Ministerie van Financiën
FIN	Financiën (programma IPO)
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
FTK	Financieel Toetsingskader
GES	Gezondheidseffectscreening
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
GS	Gedeputeerde Staten
GVB	Gemeenschappelijk Visserijbeleid
GWR	Grondwaterrichtlijn
HNP	Huis Nederlandse Provincies
HOFIN	Hoofden Financiën
HRM	Human Resource Management
HRN	Hoofdrailnetconcessie
I&W	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IBDS	Interbestuurlijke Datastrategie
IBIS	Integraal Bedrijventerreinen Informatie Systeem
IBP	Interbestuurlijk Programma
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICP	Interprovinciale Contactgroep Personeel

IDA	Interprovinciale DigitaliseringsAgenda	NHI	Nederlands hydrologisch instrumentarium
IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	NMP	Nationaal Milieuprogramma
IFV	Interbestuurlijke en financiële verhoudingen	NNN	Natuurnetwerk Nederland
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport	NOVB	Nationaal OV-Beraad
IPO	Interprovinciaal Overleg	NOVEX	Nederlandse Organisatie voor Executeurs
IPS2E	Interprovinciale Samenwerking Energietransitie en Economie	NOVI	Nationale Omgevingsvisie
IPSN	Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur	NPCE	Nationaal Programma Circulaire Economie
ITS	Intelligente Transportsystemen	NPE	Nationaal Plan Energiesysteem
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid	NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
KB	Koninklijk Besluit	NPLW	Nationaal Programma Lokale Warmte
KB	Koninklijke Bibliotheek	NPRES	Nationaal Programma Regionale Energie Strategie
KenE	Klimaat en Energie	NRF	Nationaal Restauratiefonds
KOB	Kwaliteit Openbaar Bestuur	NSP	Nationaal Strategisch Plan
KPS	Kring van Provinciesecretarissen	NTF	Nationaal Toekomstbeeld Fiets
KpVv	Kennisplatform Verkeer en Vervoer	OBN	Ontwikkeling en beheer natuurkwaliteit
KRW	Kaderrichtlijn Water	OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
LBV	Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijen (Plus)	ODNL	Omgevingsdienst NL
LCW	Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling	OEM	overige eigen middelen
LDS	Landelijk Dekkend Stelsel	Olo	Omgevingsloket Online
LGR	Landelijke Grondwater Register	OM	Openbaar Ministerie
LHSO	Landelijke Handhavingstrategie Omgevingswet	ORDPA	Overleg Rechtspositie Decentrale Politieke Ambtsdragers
LKCA	Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst	OTAV	Ondersteunings Team Asielzoekers en Vergunninghouders
LNv	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	OV	Openbaar Vervoer
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie	Ow	Omgevingswet
LVMB	Landelijk Verkeers Management Beraad	OZB	Onroerendzaakbelasting
MAP's	EU-milieuactieprogramma's	PAS	Programma Aanpak Stikstof
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs	PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
MER	Milieueffectrapport	PEH	Programma Energiehoofdstructuur
MGA	Maatregel gerichte aankoop en beëindiging veehouderijen	PF	Provinciefonds
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport	PFAS	Per- en polyfluoralkylstoffen
MIT	Mkb-innovatiestimulering Regio en Topsectoren	PHEV	Plug-in-Hybride Elektrische Voertuigen
MJA-3/MEE	Meer Jaren Afspraken Energiebesparing en -Efficiëntie	PHV	IPO Platform Huisvesting Vluchtelingen
MKB	Midden en Klein Bedrijf	PK ROP	Pensioenkamer Raad voor het Overheidspersoneel
MRB	Motorrijtuigenbelasting	PLeK	Professionalisering Leer- en Kennisnetwerken
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag	pMIEK	provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
MT	Managementteam (van het IPO)	PO	Primair Onderwijs
MTH	Milieu, Toezicht en Handhaving	POP	Plattelands Ontwikkelings Programma
MTIB	Missiegedreven Topsectoren en Innovatiebeleid	PPO	Project- en Programmaondersteuner
MVO	Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid	PPS	Publiek Private Samenwerking
MZPW	Medewerkers ZPW	PS	Provinciale Staten
NAJK	Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt	PSN	Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur	PvE	Programma van Eisen
NAP	Nitraatactieprogramma	RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
NAS	Nationale Klimaatadaptatiestrategie	REE	Regionale Economie en Energie
NDA	Natuurdoel Analyse	REKS	Regionale Energie- en Klimaatstrategieën
NDFF	Nationale Databank Flora en Fauna	RES	Regionale EnergieStrategie
NEPROM	Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen	RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
NGB	Nationale Grondbank	RMP	Regionaal Mobiliteitsprogramma
NGR	Nationaal Geo Register	RO	Ruimtelijke Ordening

ROB	Raad voor het Openbaar Bestuur	VP	Vitaal Platteland
ROMs	Regionale Ontwikkelings Maatschappijen	VRA	Vervoer Regio Amsterdam
ROWW	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Water	VRO	Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
RPS	Richtlijn prioritaire stoffen	VSO	Verbond voor Sectorwerkgevers Overheid
RRF	Recovery and Resilience Facility	VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
RTLG	Regieorganisatie Realisatie Transitie Landelijk gebied bij LNV	VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport
RvC	Raad van Commissarissen	VWVW	Vereniging Werken Voor Waterschappen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
RWS	Rijkswaterstaat	Wdo	Wet digitale overheid
RWZI's	Rioolwaterzuiveringsinstallaties	WKO	Warmte - koude opslag
SCO	Samenwerkende Centrales van Overheidspersoneel	WKP	waterkwaliteitsportaal
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie	Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
SDG	Single Digital Gateway	Woo	Wet open overheid
SDG's	Sustainable Development Goals	WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
SDN	Safety Delta Nederland	Wsn	Wet stikstofreductie en natuurverbetering
SER	Sociaal-Economische Raad	Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
SISa	Single information, single audit	WUR	Wageningen Universiteit & Research
SLA	Schone luchtakkoord	WUR	Wageningen University & Research
SNL	Subsidiestelsel natuur en landschap	ZPW	Stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers
SNM	Strategisch Niche Management	ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen
SodM	Staatstoezicht op de mijnen		
SPN	Stichting Samenwerkende POI's Nederland		
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid		
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid		
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid		
TAM	Tijdelijke alternatieve maatregelen		
TBO	Terreinbeherende organisatie		
TBOV2040	Toekomstbeeld OV 2040		
TdF	Tour de Force		
TEN-T	Trans-Europees Transportnetwerk		
THA	Taskforce herijking afvalstoffen		
TLN	Transport en Logistiek Nederland		
UDO	Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden		
Unie	Unie van Waterschappen		
UNL	Universiteiten van Nederland		
UO	Uitvoeringsoverleg		
UvW	Unie van Waterschappen		
VA	Vereniging Afvalbedrijven		
VEWIN	Vereniging van Waterbedrijven in Nederland		
VFF	Vroegefasefinanciering		
VH	Vereniging Hogescholen		
VHR	Vogel + habitat Richtlijn		
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn		
VIVET	Verbetering Informatievoorziening Energietransitie		
VNCI	Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie		
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten		
VNO-NCW	behartigt de belangen van ondernemingen over alle sectoren		
VO	Voortgezet Onderwijs		
VOB	Vereniging Openbare Bibliotheken		

SCAN DE QR-CODE OM DE
OVERDRACHTSPAGINA TE
BEZOEKEN

WWW.IPO.NL/OVERDRACHT

Telefoon: 070 888 1212
E-mail: communicatie@ipo.nl

Den Haag
Herengracht 23